

Turističko - geografska obilježja atrakcijske osnove Švedske

Franković, Tajana

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:385221>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-20**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet za interdisciplinarne, talijanske i kulturološke studije

TAJANA FRANKOVIĆ

TURISTIČKO – GEOGRAFSKA OBILJEŽJA ATRAKCIJSKE OSNOVE ŠVEDSKE

Završni rad

Pula, rujan 2020.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet za interdisciplinarne, talijanske i kulturološke studije

TAJANA FRANKOVIĆ

TURISTIČKO – GEOGRAFSKA OBILJEŽJA ATRAKCIJSKE OSNOVE ŠVEDSKE

Završni rad

JMBAG: 0303079982

STUDIJSKI SMJER: Kultura i turizam

PREDMET: Turistička geografija svijeta

MENTOR: Doc. dr. sc. Nikola Vojnović

Pula, rujan 2020.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Tajana Franković, kandidatkinja za prvostupnicu Kulture i turizma, ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojeg necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da ni jedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Studentica:

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA O KORIŠTENJU AUTORSKOG DJELA

Ja, Tajana Franković, dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom „Turističko – geografska obilježja atrakcijske osnove Švedske“ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu sa Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama. Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

SADRŽAJ

UVOD.....	1
1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ I TURISTIČKO GEOGRAFSKA REGIONALIZACIJA	2
1.1. Prometno-geografski položaj.....	3
1.2. Turistička regionalizacija	4
2. PRIRODNA ATRAKCIJSKA OSNOVA U FUNKCIJI TURIZMA.....	7
2.1. Klima	7
2.2. Reljef	10
2.3. Hidrografska obilježja	11
2.4. Flora i fauna	13
2.5. Zaštićena prirodna područja	15
2.5.1. Nacionalni park Sarek.....	17
2.5.2. Nacionalni park Abisko	18
2.5.3. Nacionalni park Kosterhavet	20
3. ANTROPOGENA ATRAKCIJSKA OSNOVA	21
3.1. Kulturno povijesna baština	21
3.2. Manifestacije.....	23
3.3. Muzeji.....	25
4. URBANI TURIZAM KAO DIO ATRAKCIJSKE OSNOVE	26
4.1. Stockholm.....	26
4.2. Göteborg	29
4.3. Malmö	30
5. POSEBNI OBLICI TURIZMA I TURISTIČKI POKAZATELJI.....	32
5.1. Posebni oblici turizma	32
5.2. Turistički pokazatelji.....	35
ZAKLJUČAK	40

LITERATURA.....	42
POPIS PRILOGA.....	46
SAŽETAK	48
SUMMARY	49

UVOD

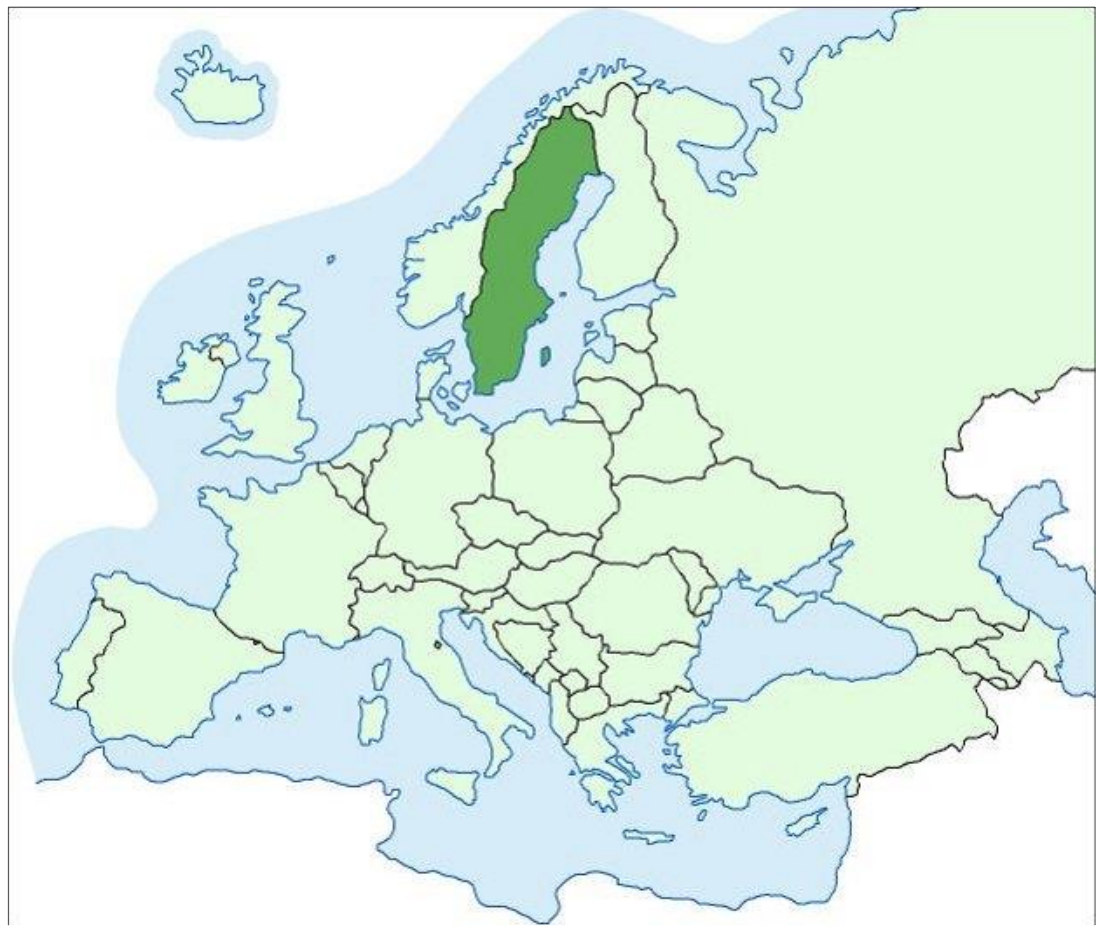
Predmet ovog završnog rada je Kraljevina Švedska. Švedska je treća zemlja po veličini u Europi, a ne uključujući Greenland je i najveća nordijska zemlja. Švedska se dijeli na tri glavne regije, a to su Norrland, Svealand i Gotaland. Sjever obiluje prirodnom atrakcijskom osnovom koja uključuje jedne od najvećih površina netaknute prirode. Također, sjever države je najmanje naseljen. Jezerska regija je najrazvijenija. Veći gradovi Švedske obiluju kulturno povijesnom baštinom. Švedska nema razvijen ljetni turizam, ali zato ima razvijene alternativne oblike turizma.

Cilj rada je objektivno prikazati pojedine prirodne i kulturne atraktivnosti Švedske te ih povezati sa stanjem turizma u zemlji. Za izradu rada korištena je stručna literatura te druga tiskana literatura i službeni internetski izvori. Rad je strukturiran na način da je podijeljen na pet poglavlja s nekoliko potpoglavljaja.

U prvom poglavlju se opisuje geografski položaj Švedske, prometno-geografski položaj i turistička regionalizacija Švedske. U drugom poglavlju se opisuje prirodna atrakcijska osnova koja uključuje klimu, hidrografska obilježja, reljef, floru i faunu te zaštićena prirodna područja. U trećem poglavlju se opisuje antropogena atrakcija osnova koja uključuje kulturno povijesnu baštinu, manifestacije i muzeje Švedske. U četvrtom poglavlju su odabrani gradovi opisani detaljnije, a to su Stockholm, Gothenburg i Malmo. Stockholm je glavni i ujedno i najveći grad, a slijede ga Göteborg, Malmö, Uppsala, Linköping i drugi. Država ima malu populaciju izvan Stockholma, Gothenburga i Malma. Peto poglavlje prikazuje razvijene posebne oblike turizma u Švedskoj te su dodatno detaljnije opisani turistički pokazatelji. Zatim slijede zaključak i popis literature, a na kraju se nalazi popis priloga i sažetak rada na hrvatskom i engleskom jeziku.

1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ I TURISTIČKO GEOGRAFSKA REGIONALIZACIJA

Švedska je smještena u Sjevernoj Europi na istočnom dijelu Skandinavskog poluotoka. Prostire se između 62° sjeverne geografske širine i 15° istočne geografske dužine. Graniči s Baltičkim morem, Botničkim zaljevom i Kattegatom, a nalazi se između Finske i Norveške. S Finskom graniči 545 km, a s Norveškom 1666 km. Ukupna površina joj je 450 295 km², od čega kopno zauzima 410 335 km², a vode 39 960 km². U svijetu je 57. država po veličini. Prirodne opasnosti koje prijete Švedskoj jesu ledenice koje mogu omesti pomorski promet. Osim što se nalazi uz morski prolaz Kattegat, nalazi se i uz Skagerrak te osim što graniči s Finskom i Norveškom, Švedska je povezana i s Danskom, cestovno-željezničkim mostom. S Norveškom graniči na sjeveru, sjeverozapadu i zapadu, a s Finskom na sjeveroistoku (sl. 1).¹

Slika 1: Geografski položaj Švedske

(Izvor: <https://www.enciklopedija.hr/>, 2020)

¹ <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sw.html> (24.08.2020)

1.1. Prometno-geografski položaj

Promet je presudan i izazovan zbog veličine i položaja same Švedske. Udio države po pitanju prometa i veza je velik. Brodski međunarodni promet je važan za Švedsku. Göteborg je najveća švedska luka . Također je i veliko središte morskog teretnog i trajektnog prometa te je tako povezan s ostalim državama.² Prema sjeveru države je prometne mreže sve manje. Stockholm je glavno prometno čvorište. Neke od trgovinskih luka su povezane trajektnim linijama sa susjednim zemljama. Trajektne veze povezuju Švedsku s Danskom, Njemačkom, Poljskom, Finskom i Estonijom. Najveće su brodske luke Göteborg, Helsingborg, Malmö i Stockholm.

Most koji povezuje Švedsku i Dansku je dugačak 16 kilometra te je stvorio bitnu povezanost s Danskom. Na taj način se povećao razvoj prometa između ove dvije države.³ Cestovna mreža je najgušća u južnom i srednjem dijelu Švedske. Most koji povezuje Malmö i Kopenhagen cestom i željeznicom je jedan od najdužih cestovnih mostova u Europi. Cestovna i željeznička veza preko Öresunda vodi kroz 1100 metara dug tunel i preko 15 kilometara cestovno-željezničkog mosta.

Osim toga, važni su i unutarnji plovni putevi koji su po većim rijekama i jezerima. Važan je kanal Göta za turistički promet. Što se tiče zračnih luka, Švedska ima 48 aerodroma. To su aerodromi s redovitim putničkim prometom. Veći međunarodni aerodromi su u Stockholmu, Göteborgu i Malmu. Nacionalni prijevoznik je tzv. SAS. Još neki od manjih zračnih prijevoznika jesu Malmö Aviation, Blue Scandinavia, Air Nordic itd. Na taj način je Švedska povezana s ostatkom kontinenta.⁴

Kvaliteta švedske prometne infrastrukture je ocijenjena malo iznad prosjeka EU za prometnice, luke i zračne luke, a kvaliteta željezničke infrastrukture je ocijenjena nešto ispod prosjeka EU.

Zelena magistrala je prometni koridor i projekt čiji je cilj da nema fosilnog goriva i prolazi kroz Sundsvall i Ostersund u Švedskoj do Trondheima u Norveškoj. Ovaj projekt je

² Bateman, G., 2004.: *Enciklopedijski atlas svijeta*, EXTRADE d.o.o., Rijeka, 216-221

³ Ravlić, S, 2008., Čakovec, Hrvatska enciklopedija, (10, Sl-To), Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Čakovec (Zrinski), 561-571

⁴ Natek, K., Natek, M., 2000.: *Države svijeta 2000*, Mozaik knjiga, Zagreb, 182-187

uspostavio stanice za punjenje ekoloških goriva i električne energije. Zahvaljujući Zelenoj magistrali, regija je postala još zanimljivija i dostupnija za posjetiti.

Švedska trenutno nema željezničke pruge velike brzine, ali je željeznički sustav ekološki prihvatljiv i zadovoljava potrebe modernih putnika. Botnički koridor povezuje transnacionalne veze istok-zapad-sjever i sjever-zapad u Švedskoj, Finskoj, Norveškoj i Rusiji.

Zračni putnički promet pokazuje važnost na nacionalnoj razini. Arlanda zračna luka u Stockholmu je izjavila da je u 2016. godini prevezla 24,7 milijuna putnika.⁵ Dobra prometna povezanost i dostupnost nekog mjesta je jako bitna za razvoj turizma određene države. Švedska ima razvijene trajektne veze, željezničke veze, zračni promet te cestovni promet što pruža lakši dolazak u državu i kretanje po samoj državi.

Švedska je jedan od vodećih svjetskih "generatora" internacionalnog turizma. Internacionalni letovi se vrše preko Stockholm Arlanda i zračnih luka Malma i Göthenburga, a za domaće letove se brine SAS. Mnogo turista dolazi i trajektom i autom preko Danske ili Njemačke. Budući da je u državi putovanje autom skupo, preporuča se javni prijevoz. Puno je uloženo i u švedske željeznice kako bi imale brze rute prema svim većim gradovima. Također, Švedska ima i nacionalni sistem biciklističkih ruta. Sve skandinavske zemlje su dobro povezane prometnim pravcima te se putovanja Skandinavaca kroz skandinavske zemlje odvija bez rutinskog pregleda putovnica.⁶

1.2. Turistička regionalizacija

Švedska se može podijeliti na Jug, Sjever i Jezersku regiju kao tri važne i glavne cjeline (sl. 2). Sjever se zove Norrland. Glavna naselja u ovoj regiji su smještena na obali Baltičkog zaljeva. Baš zato što je slabo naseljena regija, privlači svojom očuvanom prirodom. Ima najveći broj švedskih zaštićenih prirodnih područja. Na ovom dijelu se nalazi i Kebnekaise. Popularan je zbog planinarenja. Na sjeveru su također, popularna skijališta i nacionalni parkovi. Laponija se nalazi na krajnjem sjeveru i dijeli se na Švedsku, Finsku,

⁵[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/601987/IPOL_BRI\(2017\)601987_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/601987/IPOL_BRI(2017)601987_EN.pdf) (24.08.2020)

⁶ Burton, R., 1995: *Travel geography*, 2. izdanje, Prentice Hall, Harlow, 339-347

Norvešku i Rusiju. Kiruna je glavno središte švedske Laponije. Vrlo je popularna destinacija zbog polarne svjetlosti koja se može vidjeti na nebu, tzv. aurora borealis. Sjeverno od arktičkog kruga se nalaze i najviši vrhovi Švedske.

Jezerska regija je najposjećenija, a zove se Svealand. Jezerska regija je središnji dio zemlje i ima najveći broj atrakcija. Zove se tako jer su tu smještena četiri velika jezera, a to su Vänern, Vättern, Hjälmaren i Mälaren. Osim njih ima i brojna manja jezera. Tu je također smješten najveći broj gradova. Najviše turista dolazi iz Norveške, zatim iz Njemačke, a onda i iz Danske. Tijekom srpnja i kolovoza Švedska broji najviše dolazaka.

Jug, Gotland, privlači turiste svojom ugodnom klimom i kulturno-povijesnim spomenicima. Uključuje Smaland i Skane. Najveće gradsko središte u toj regiji je Malmö. Ostali privlačni gradovi su Lund, sveučilišni grad, Eksjö, grad s drvenim zgradama, Kalmar s renesansnim dvorcem i Helsingborg s kraljevskim dvorcem. Tu se nalaze i dva nacionalna parka. To su Stenshuvud i Store Mosse. Otok Gotland privlači turiste s Visbyem. To je srednjovjekovni grad s očuvanom utvrdom koja je pod zaštitom UNESCO-a. Također, Visby ima predivne pješčane plaže. Otok Gotska Sandön je zaštićen kao NP.⁷ U Nastavku su prikazane tri glavne regije Švedske i krajolici veće važnosti koje uključuju te regije.

⁷ Curić, Z., Glamuzina, N., Opačić, T., V., 2013.: *Geografija turizma, regionalni pregled*, LJEVAK, Zagreb, 240-241

Slika 2: Turistička regionalizacija Švedske

(Izvor: www.researchgate.net, 2020)

2. PRIRODNA ATRAKCIJSKA OSNOVA U FUNKCIJI TURIZMA

Prirodna atrakcijska osnova ima važnu ulogu u turizmu jer je osnova razvoja turizma nekog područja i jedan od razloga zbog kojeg turisti posjećuju određenu destinaciju. Elementi prirodne atrakcijske osnove su reljef, klima, hidrografska obilježja, vegetacija i životinjski svijet te zaštićena prirodna područja. Ovi elementi predstavljaju veliki turistički potencijal. Većinom ovi elementi nadopunjuju turističku ponudu te ih se mora pravovaljano zaštititi od degradacije i prekomjerenog korištenja. Klima Švedske ne pogoduje razvoju ljetnog masovnog turizma u državi jer oskudijeva suncem i toplinom. No, zimski turizam Švedske se bitno razvio zahvaljujući klimi države te je vrlo zastupljen, ponajviše na sjeveru države. Švedska ima bogatu ponudu skijališta i klizališta i to kroz većinu godine. Također, sve navedeno pogoduje i razvoju pustolovnog turizma na snijegu. Osim toga, reljef i hidrografska obilježja države su isto imala veliku ulogu u razvoju ekoturizma i pustolovnog turizma. Pa se tako na planinama skija, na jezerima voze kajaci, a u šumskim djelovima posjećuju nacionalni parkovi i promatra flora i fauna. Švedska je vrlo poznata po svom razvijenom ekoturizmu.

2.1. Klima

Zbog velikog prostora Švedska ima raznoliku klimu. Skoro 15% Švedske je smješteno unutar Arktičkog kruga, a južni vršak joj je na istoj širini kao i Kopenhagen. U jugozapadnom dijelu pušu topli vjetrovi koji daju blage i vlažne zime te svježija ljeta, dok su sjever i istok pod utjecajem hladnog zraka iz Sibira. Kjolen, planinski lanac je zbog svoje visine skoro osam mjeseci prekriven snijegom.⁸

U najjužnijim dijelovima Švedske prevladava umjereno topla vlažna klima (Cfb) s blagim zimama i toplim ljetima gdje srednja mjesečna temperatura u srpnju stigne do oko 17 Celzijevih stupnjeva. U središnjosti i većem dijelu Švedske prevladava vlažna borealna klima (Dfb i Dfc), tj. vlažna snježno šumska klima sa svježim ljetom. Na sjeveru države i uz Skandinavsko gorje prevladava klima tundre (ET). Godišnja količina oborina na zapadu bude

⁸ Bateman, G., 2004.: *Enciklopedijski atlas svijeta*, EXTRADE d.o.o., Rijeka, 216-221

između 500 i 1000 mm, na istoku 400-600 mm, na jugu 600-1000 mm te na sjeveru 300-500 mm. Snijeg se na sjeveru zadržava čak do 8 mjeseci, a na jugu oko mjesec dana.⁹

Položaj gorja utječe na klimu Švedske. Gorje omogućuje prodiranje hladnog zraka iz subpolarnih krajeva, a sprječava prodiranje toplih vjetrova s Atlantskog oceana. Također, klima Švedske na jugu je pod velikim maritimnim utjecajem. Prosječna temperatura u siječnju iznosi 1°C. Laponija u siječnju ima prosječnu temperaturu od -14 °C, a u srpnju između 11-15 °C. More je zaleđeno na sjeveru i do 6 mjeseci.

Zbog tople Golfske struje klima može biti blaža. Proljeće traje od ožujka ili travnja pa do svibnja, ljeto traje od lipnja do kolovoza, jesen traje od rujna do listopada ili studenog te zima traje od studenog ili prosinca do veljače ili ožujka. Ovisno o regiji u kojoj se živi, ova godišnja doba se mogu razlikovati.

Na jugu su zime blaže nego na sjeveru. Zbog zraka koji je vlažan se topli dani osjećaju toplijim, a hladni dani hladnijim te snijeg pada rjeđe. U regiji Svealand je klima hladnija od one u Gotalandu. Snijeg pada češće i zimske prosječne temperature u siječnju su ispod nule. Norrland je regija čiju klimu najčešće povezuju s cijelom Švedskom, no to nije tako. Na sjeveru živi malo ljudi i tamo su zime uistinu duge, hladne i suhe, a temperature ispod nule traju i po nekoliko mjeseci. Tu snijeg pada jako često. Ljeta na sjeveru su kratka, no ugodna.

Švedske zime su mračne i hladne pa se ljeto i danje svjetlo iskorištavaju što je više moguće. Usred zime Švedska nema danjeg svjetla sjeverno od arktičkog kruga. No, tada se vide sjeverna polarna svjetla. Prema jugu ima sve više danjeg svjetla.¹⁰

U Lapplandu i sjeverno od njega tama možete trajati i do 20 sati, te ostatak čini sumrak. Švedska ima promjenjivo vrijeme jer joj s jugozapada pušu atlantski vjetrovi niskog tlaka i spajaju se sa zagrijanom Sjevernoatlantskom strujom što čini vrijeme blažim. Dok utjecaj s kontinentalnih pritiska s istoka stvaraju ljetno vrijeme vrućim, a zimu hladnom. No, klima na sjeveru se poprilično razlikuje od ostatka Švedske. Snježne padaline su i do osam mjeseci u godini, a temperature znaju doći i do -40 stupnjeva Celzijevih. Na jugu se naime obalne vode rijetko kad zamrzavaju. Razlika se može vidjeti i u tome što u Skane, proljeće stiže u veljači, a na sjeveru proljeće stiže tek u svibnju. Kiša pada tijekom cijele godine, no

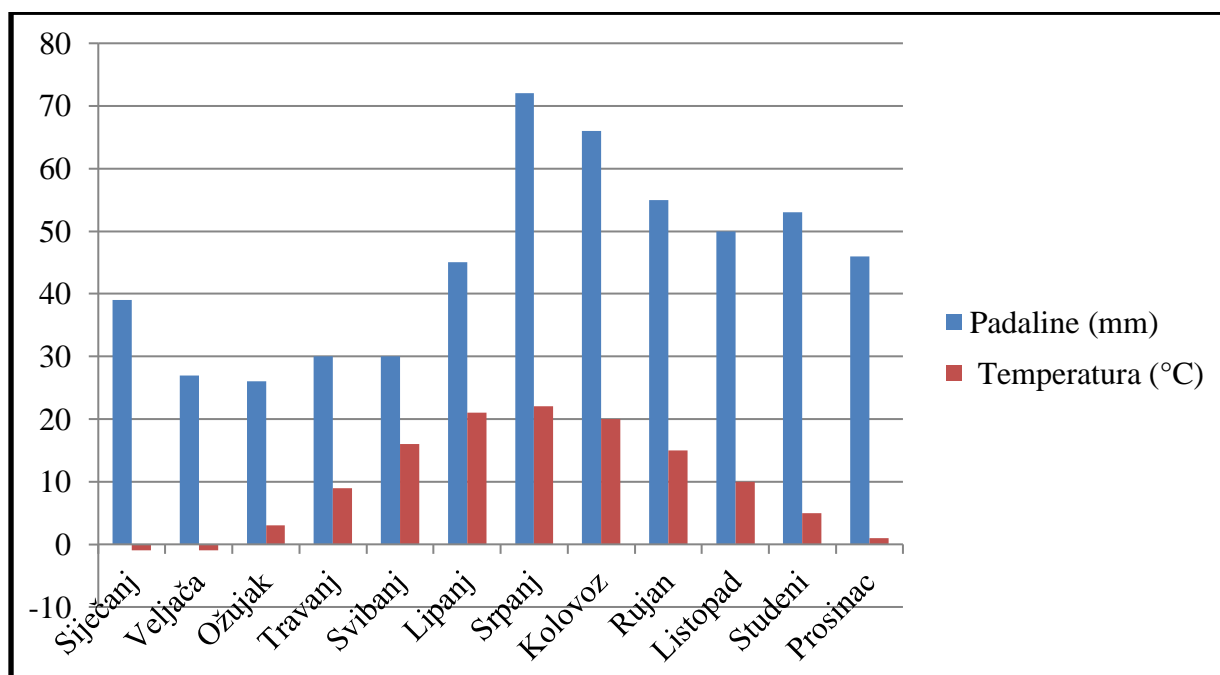
⁹ Klemenčić, M., 2006: *Atlas svijeta*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 179-182

¹⁰ <https://sweden.se/nature/swedish-climate/#>, 04.09.2020.

kasno ljeto i jesen su najkišovitija godišnja doba.¹¹Može se reći da Švedska čak ima puno blažu klimu od većine država koje su smještene toliko sjeverno.¹²

Stockholm tijekom cijele godine ima značajnu količinu padalina (tab. 1). Prosječna godišnja temperatura Stockholma je 7°C.

Tablica 1: Prosječna maksimalna temperatura i prosječna ukupna količina padalina u Stockholmu po mjesecima

(Izvor: <https://worldweather.wmo>, 2020)

Iz priložene tablice se mogu vidjeti temperature i padaline po mjesecima glavnog grada Švedske, Stockholma. Mjesec s najmanje padalina je ožujak s 26mm kiše, a mjesec s najviše padalina je srpanj s 72mm kiše. Najviša prosječna temperatura je također, u srpnju, a iznosi 22°C, dok je najmanja u siječnju i veljači i iznosi oko -1°C.

¹¹ <https://www.britannica.com/place/Sweden/Climate> 04.09.2020.

¹² <https://www.weatheronline.co.uk/reports/climate/Sweden.htm> 04.09.2020.

2.2. Reljef

Istočni dio Skandinavskog poluotoka zauzima Švedska. Švedska je građena od stijena pretkambrijske starosti. Najveći dio Švedske leži na Baltičkom štitu i dio je prekriven nabranim sedimentima. Središnji dio je izdignut, a južni i istočni se spustio zbog tektonskih pokreta. Najviši dijelovi Skandinavskog gorja imaju alpski reljef jer je reljef nastao ledenjačkom erozijom i akumulacijom. Najniži dijelovi Skandinavskog gorja su zatrpani morenskim materijalima i brojnim jezerima. Pola ukupne površine Švedske zauzimaju šume, a obrađen je jako mali dio te površine.

Obala Švedske je niska, stjenovita i pješčana na nekim mjestima. Duga je 11 527 km bez obale otoka, a obala otoka iznosi 31 925 km. Obala ima i brojne uske i plitke zaljeve. Otoci u Baltičkom moru, Gotland i Öland su najveći švedski otoci. Gotland ima 2994 kilometara kvadratnih, a Öland 1347 km kvadratnih. Uz njih tu se nalaze na jugu i jugoistoku baltičke obale mnogo malih i niskih otoka.¹³

Zemljom prevladavaju uglavnom ravne ili blago valovite nizine, a na zapadu su planine. Najviši vrh je Kebnekaise s 2111 metara, a najniža točka je u uvali jezera Hammarsjon i iznosi -2,4 metara. Šume prekrivaju skoro 70% površine Švedske, a ima i skoro 100 000 jezera. Najveće je Vanern koji je i treći po veličini u Europi.¹⁴

Veliki dio Švedske zauzima pokrajina Norrland. Ova pokrajina je rijetko naseljena i šumovita te se proteže od sjeverne granice do rijeke Dal te svojom površinom zauzima gotovo dvije trećine Švedske. Ispred obale Botničkog zaljeva nalaze se mali, niski otoci, a uz obalu Botničkog zaljeva se nalaze široke močvarne nizine. Botnički zaljev zna biti zamrznut i do pola godine. Prema unutrašnjosti se nalaze niža predgorja s riječnim dolinama te Skandinavsko gorje koje je dulje od 1700 km i koje preoblikuju ledenjaci. Na njemu se nalazi i najviši vrh Švedske. Ostali visoki vrhovi gorja se izdižu iz ledenjačkih visoravni odijeljenih riječnim i ledenjačkim dolinama te ledenjačkim jezerima.

Središnji dio Švedske zauzima pokrajina Svealand. Svealand je zapravo tektonska zavala u kojoj se ispod ledenog pokrova nalaze glacijalna jezera. Na sjevernom dijelu

¹³ Ravlić, S, 2008., Čakovec, Hrvatska enciklopedija, (10, Sl-To), Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Čakovec (Zrinski), 561-571

¹⁴ <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sw.html>, (24.08.2020)

Svealand se nalazi dio prastare mase Baltičkog štita u obliku niskog pobrđa, a južno od jezerskog prostora se također nalazi dio Baltičkog štita, nisko gorje Småland.

Jug države krase prostor Skanije. To je nizinski prostor s ledenjačkim jezerima i ponekim uzvišenjima koje predstavljaju nekadašnje morene. Švedska ujedno ima i važna nalazišta fosfora, olova, cinka, bakra, arsena i željezne rude.¹⁵

Skanija se nastavlja duž obale gdje je kopno izdignuto od mora jer se povukao ledeni pokrov. Tamo se nalaze jezerski talozi. Postepeno se diže do Južnošvedskog gorja. Južnošvedsko gorje je građeno od gnajsa i granita i dio je Baltičkog štita. Između Goteborga i Stockholma se nalazi tektonska udolina s jezerima. Sjeverno od nje je pobrđe raščlanjeno dolinama.¹⁶

Švedska se može podijeliti i na planine i ravnjake na sjeveru te ravnice na jugu. Na sjeveru su bogata nalazišta minerala, a na jugu glavnina poljoprivrednog zemljišta i većina prerađivačkih industrija. Duž granice s Norveškom na sjeveru i središtu zemlje proteže se planinski lanac Kjolen. Iz niza ravnjaka izvire gotovo sve rijeke i spuštaju se prema jugoistoku. U pokrajini Svealand se nalazi i najveće švedsko jezero. Jezera su glavno obilježje zemlje. Na jugu je jedina velika rijeka Gota. Prema istoku se proteže nizina.¹⁷

2.3. Hidrografska obilježja

Sve rijeke u Švedskoj pripadaju sljevovima Botničkog zaljeva, Baltičkog mora te morskim prolazima Skagerrak i Kattegat. U skandinavskom gorju teku riječni tokovi s velikim padom koje koriste za dobivanje hidroenergije. Rijeka Torne je najdulja švedska rijeka s 570 kilometara, zatim ju slijede Lule, Ume, Dal, Göta i Klar te ostale. Švedska ima oko 100 000 jezera koja su uglavnom ledenjačkog postanka. Najveća koncentracija jezera je u pokrajini Svealand. Svealand pokrajina je dom i najvećih švedskih jezera kao što su Vänern s

¹⁵ Klemenčić, M., 2006: *Atlas svijeta*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 179-182

¹⁶ Natek, K., Natek, M., 2000.: *Države svijeta 2000*, Mozaik knjiga, Zagreb, 182-187

¹⁷ Bateman, G., 2004.: *Enciklopedijski atlas svijeta*, EXTRADE d.o.o., Rijeka, 216-221

5546 km, Vättern s 1899km i Mälaren s 1140 km. Ova jezera su važna i za unutrašnju plovidbu.¹⁸

Švedske rijeke nisu plovne zbog brzaca i slapova, ali se iskorištavaju za dobivanje električne energije i splavarenje drva. Sva jezera zauzimaju ukupno 8% Švedske.¹⁹ Osim spomenutih jezera, veća su još i Hjalmaren. Storsjön i Siljan koji se nalaze u Južnošvedskom pobrđu i ledenjačkim kotlinama i dolinama. Storforsen je visoki slap koji je jedan od najveličanstvenijih europskih slapova, a Tannfors je slap zapadno od skijaškog centra Are i oba su poznata turistička atrakcija.²⁰

Vanern ima izlaz na zapad rijekom Gota i najveće je slivno područje Švedske. Sve rijeke Švedske teku jugoistočno od uzvisina uz granicu s Norveškom sve dok se ne isprazne u Botnički zaljev.

Istočna i južna obala Švedske leže na Baltičkom moru. Ono je povezano sa Sjevernim morem tjesnacima Kattgeat i Skagerrak. Najsjevernije proširenje Baltičkog mora je Botnički zaljev koji se nalazi između Švedske i Finske. Sve nabrojano se smatra produženjem Atlantskog oceana.

Kattegat leži uz jugozapadnu obalu Švedske. Ulijeva se u tjesnac Skagerrak. Skagerrak se nalazi između Norveške, Švedske i Danske. Ova dva tjesnaca se smatraju dijelom Sjevernog mora. Kattegat s Baltičkim morem povezuju vodeni kanal Oresund. On također razdvaja Dansku i Švedsku.²¹ Kattegat je dugačak 220 km. Slanost tjesnaca smanjuje površinki tok slatke vode Baltičkog mora.²²

Jezero Vanern je najveće jezero i u EU, te treće po veličini u Europi. Na dnu ovog jezera pronađen je vikinški brod. Njegov slijev ide kroz Gotu do Kattegata i do jezera Vattern. Jezero Hornavan je najdublje švedsko jezero i peto po veličini u zemlji. Nalazi se u sjevernoj regiji Švedske. Izvor je pitke vode.

¹⁸ Klemenčić, M., 2006: *Atlas svijeta*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 179-182

¹⁹ Ravlić, S, 2008., Čakovec, Hrvatska enciklopedija, (10, Sl-To), Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Čakovec (Zrinski), 561-571

²⁰ Natek, K., Natek, M., 2000.: *Države svijeta 2000*, Mozaik knjiga, Zagreb, 182-187

²¹ <https://www.nationsencyclopedia.com/geography/Slovenia-to-Zimbabwe-Cumulative-Index/Sweden.html>, 04.09.2020.

²² <https://www.britannica.com/place/Kattegat>, 04.09.2020.

Vattern je drugo po veličini jezero Švedske, a šesto po veličini jezero Europe. Ističe se po kvalitetnoj prozirnoj vodi. Jezero Malaren je treće po veličini jezero i u njemu postoji i podvodni hotel.²³

Baltičko more je gotovo u potpunosti zatvoreno morsko područje. Voda mu je mješavina slatke i slane. Jedine veze s oceanima su mu tjesnaci i Sjeverno more. Voda mu teče prema sjeveru i duž zapadne obale Švedske. Razlike u slanosti Baltičkog mora utječu na život u moru. Samo nekoliko vrsta može preživjeti u takvim uvjetima. Ovaj ekosustav je vrlo osjetljiv na vanjske utjecaje. Švedska ima najdužu obalu uz Baltičko more.²⁴ Baltičko more odvaja Skandinavski poluotok od ostatka kontinentalnog dijela Europe. Relativno je plitko. Zauzima oko 386 000 četvornih kilometara, s slijev koji se odvodi rijekama je skoro četiri puta veći od samog mora. Veliki otoci Švedske također leže na zapadnom Baltiku. Baltičko more je skupljeni ostatak regije prekrivene vodom koja je nastala kad se otopio skandinavski ledeni pokrov. Najveće dubine Baltika leže na jugoistočnoj obali Švedske. Najveća slanost je zabilježena u zapadnom dijelu Baltika, a najniža u Botničkom zaljevu. Uzrokuje odljev površinske vode u Sjeverno more.²⁵

Botnički zaljev se nalazi između Švedske i Finske i čini sjeverni dio Baltičkog mora. Prima vodu mnogih rijeka pa je njegova slanost vrlo niska. Ledeni pokrivač ga zna prekrivati i do pet mjeseci.²⁶

2.4. Flora i fauna

Nadmorska visina i geografska širina imaju utjecaj ne samo na klimu već i na floru i faunu Švedske. U ravninama Skane mogu se pronaći bukva, hrast, grab, jela i omorika. U Norrlandu i Smalandu prevladavaju zimzelene šume. U planinama je vegetacija planinska. Na najvišim područjima mogu se pronaći lišajevi i mahovina te nešto niže breza i patuljasto grmlje. Švedske prašume su jedino očuvane u švedskoj Laponiji to jest Sjevernom Norrlandu.

U šumama na sjeveru žive medvjedi, risevi i vukovi kao zaštićene vrste. Laponci drže stada udomaćenih sobova. Jeleni i losevi su brojni u središnjem i južnom području i love ih

²³ <https://www.sweden.org.za/lakes-of-sweden.html>, 04.09.2020.

²⁴ <https://www.skansen.se/en/%C3%B6stersj%C3%B6ns-biotop>, 04.09.2020.

²⁵ <https://www.britannica.com/place/Baltic-Sea>, 04.09.2020.

²⁶ <https://www.britannica.com/place/Bothnian-Sea>, 04.09.2020.

zbog sporta. Od životinja koje love su još lisice, zečevi i vidre. Državu nastanjuju mnoge ptice kao što su galebovi, čigre i patke te zlatni orlovi i ždralovi koji su zaštićeni zakonom. Ljutica je jedina otrovna zmija. Zbog smrtonosne virusne infekcije smanjio se broj tuljana, a riba još ima u izobilju.²⁷

U središnjim dijelovima Švedske se može naići na dabrove u većini rijeka i jezera. Jug države krasi listopadne šume (hrast, javor, jasen, bukva). Na višim nadmorskim visinama i širinama pronalaze se miješane (breza, smreka, bor) i crnogorične šume (smreka, bor). Na sjeveru Švedske ističe se tundra. Zbog dobro razvijenog i obilnog šumskog bogatstva, razvijena je i drvna industrija.²⁸ Što se tiče tla na sjeveru prevladava stjenovit reljef sa slabim tlima, a na jugu prevladavaju podzoli i smeđa šumska tla na morenama i naplavinama.²⁹

Losova ima po cijeloj Švedskoj. Oni koji žive u blizini naseljenih područja su navikli na ljude i polupitomi su. Nema ih na otocima. Dabrovi su česti u središnjoj Švedskoj. Nalaze se u većini rijeka i jezera.

Europski dabar je nekoć bio vrlo rasprostranjen u Švedskoj. Skandinavski vuk se najviše nalazi na južnom i središnjem dijelu Švedske. Rijetko ih ima na sjeveru. Vukovi su bili istrijebljeni lovom iz Švedske, no sada ih ima oko 400 i vjeruje se da su došli iz Rusije ili Finske. Medvjedi se mogu pronaći na sjeveru države. No i srednja Švedska je gusto naseljena medvjedima.

Arktičke lisice se mogu vidjeti u planinama i alpskim područjima. Jedno od žarišta su planine Helags. Arktičku lisicu još nazivaju i bijelom lisicom, polarnom lisicom ili snježnom lisicom. Arktičke lisice dolaze u bijeloj i plavoj boji. Bijele lisice se stapaju sa snijegom i to im pogoduje preživljavanju. Vučice se mogu pronaći u zabačenim dijelovima Švedske. Risa je najteže za uočiti u Švedskoj iako je najgušće naseljen oko Stockholma. To je treći najveći grabežljivac Švedske.

Divlje svinje se mogu pronaći na jugu Švedske. Također je bila lovljena do izumiranja, no sad se ponovno vratila u švedsku faunu. Većina vidra živi u sjevernoj

²⁷ Bateman, G., 2004.: *Enciklopedijski atlas svijeta*, EXTRADE d.o.o., Rijeka, 216-221

²⁸ Klemenčić, M., 2006: *Atlas svijeta*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 179-182

²⁹ Natek, K., Natek, M., 2000.: *Države svijeta 2000*, Mozaik knjiga, Zagreb, 182-187

Švedskoj, no ima ih i na jugu. Vidra je također bila izumrla u Švedskoj, no sad ih ima oko 2000.

Osim navedenih životinja u Švedskoj još ima i crvenih lisica, jelena, vjeverica, volova, raznih vrsta ptica, sivih sova, zečeva, bijelih losova zvanih los duh, šišmiša i kitova. Bijelih losova ima samo oko 100.³⁰ Jedna od najvećih ptica grabljivica u Švedskoj je zlatni orao, najviše ih ima u pokrajini Skane. Sveukupno u Švedskoj ih ima oko 1000 odraslih. Morski orao se također vratio u Švedsku. Nastanjuje istočni arhipelag. Sivi tuljan je najveća vrsta tuljana u Švedskoj. Na Baltiku ih ima oko 6000. Srna je najčešći švedski jelen.³¹

Planinska vegetacija se može svrstati u tri područja, a to su planinska borova šuma, planinska brezina šuma i planinska tundra. Na manjim nadmorskim visinama, vegetacija je bogatija. Ledenjačka ljutirka raste između stijena na velikim nadmorskim visinama. Na Kebnekaise se može naići na vrijesak zvona mahovine. Planinska avenija je česta biljka na velikim nadmorskim visinama. Apski encijan se može pronaći i u šumama ispod planina. Mahovine ima u cijelom planinskom lancu. Laponska ruža raste na suhim močvarama. Alpski maslačak raste najviše na sjeveru.³²

2.5. Zaštićena prirodna područja

Švedski nacionalni parkovi postoje od 1909. g. Među prvima su u Europi. Nalaze se u daljim planinskim područjima kako bi ih se zaštitilo od ljudi.³³ Prvi uspostavljeni park im je bio Sarek, nacionalni park iz 1909. Sveukupno ih ima 30 (sl. 3). Postoje ozbiljni ekološki problemi koji im prijete, primjer je zakiseljavanje, kojim je oštećena petina jezera, a ugrožene su i podzemne vode. Osim jezera, ozbiljno zagađenje je i u Baltičkom moru i tjesnacima Kattegat i Skagerrak.³⁴ Osim nacionalnih parkova, Švedska ima i prirodne rezervate. U nastavku će se detaljnije opisati nacionalni park Sarek i nacionalni park Abisko jer su to dva najpoznatija švedska nacionalna parka, te nacionalni park Kosterhavet jer je to prvi i jedini švedski pomorski nacionalni park.

³⁰ <https://www.wildsweden.com/about/the-wild-animals> 04.09.2020.

³¹ <https://www.naturetravels.co.uk/wildlife.htm>, 04.09.2020.

³² <https://www.swedishlapland.com/stories/the-mountain-flora/>, 04.09.2020.

³³ Bateman, G., 2004.: *Enciklopedijski atlas svijeta*, EXTRADE d.o.o., Rijeka, 216-221

³⁴ <https://www.britannica.com/place/Sweden/Climate#ref259774> (24.08.2020)

Slika 3: Nacionalni parkovi Švedske

(Izvor: <http://www.swedishepa.se/>, 2020)

2.5.1. Nacionalni park Sarek

Sarek je nacionalni park koji sadrži čak šest najviših švedskih planina, a osim planina sadrži i oko 100 ledenjaka (sl. 4). U ovom visokom alpskom području su živjeli Sami. U parku se mogu vidjeti losovi i ostali grabežljivci. Na njegovim dolinama i pašnjacima Sami uzgajaju jelene. Također, voda iz ledenjaka se ulijeva u rijeku i stvara najpoznatiju deltu alpskog svijeta. Osim lososa, mogu se ugledati i medvjedi, vukovi i risevi. U sareku je i puno ptica grabežljivaca kao što je orao.

Na neplodnim planinama i uzvisinama rastu lišajevi, mahovine i patuljaste vrbe, a u dolini Rahpavuobme se nalaze brezove šume i livade. Sami su mnoge biljke koje se nalaze u Sareku koristili za hranu i lijekove.

Glečeri su oblikovali Sarek kakav je danas. Bez Sarekovih ledenjaka ne bi postojala ni delta rijeke Rapaatno. Ledena ploča je isklesala velike doline. Sarek je postao nacionalnim parkom 1909., no bio je poznat i prije nego što su ga prozvali nacionalnim parkom. Osim Sama, kartografi, geografi i istraživači su često vršili uspone na najviše vrhove u Sareku. Sami imaju pravo korištenja zemlje za sebe i životinje. Važno je spomenuti i da je 1996. Sarek postao dio Svjetske baštine Laponije kao i Muddus, Padjelanta, Stuor Muorkke i rezervati prirode Sjavnja i Stubba te Sulidalbma. Padjelanta je izvorni samski naziv za to područje.³⁵

³⁵ <http://www.nationalparkssofsweden.se/choose-park---list/sarek-national-park/national-park-facts/> (24.08.2020)

Slika 4: Nacionalni park Sarek

(Izvor: www.static.thousandwonders.net, 2020)

2.5.2. Nacionalni park Abisko

Nacionalni park Abisko se nalazi u općini Kiruna (sl. 5). Mogu se vidjeti veličanstvene planine, cvjetne alpske livade, brzaci i najveće alpsko jezero Skandinavije. Rijeka Abiskojakka teče kroz dolinu i prolazi kroz kanjon.

Od životinja u Abisku se mogu vidjeti medvjedi, vukovi i risevi. Zimi se mogu vidjeti i losovi. Također u Abisku se može vidjeti i zlatni orao. Delta mu je bogata pticama. Planinu Mount Njulla nazivaju i planinom cvijeća.

Alpsku dolinu Abiska je oblikovala unutarnja ledena ploha. Kao i Sarek, Abisko je također dom Samima. Abisko je također prozvan nacionalnim parkom 1909. Budući da se tu nalazila željeznica koja je isporučivala željezne rude, mnogi turisti su pronašli put do Abiska.

Razvija se i turizam gledanja aurore borealis te je sve popularniji. Ovaj NP smatraju jednim od najboljih mjesta za vidjeti auroru borealis.³⁶

Aurora borealis je prirodni fenomen svjevnog polarnog svjetla koji nastaje kada solarni vjetar šalje čestice prema Zemlji te kad se sudari s njenom atmosferom nastaje energija koja se prikazuje kao svjetlost na nebu. Prikaz može trajati od nekoliko sekundi do nekoliko sati. Osim aurore, tu se može i najbolje iskusiti ponoćno sunce.³⁷

Slika 5: Nacionalni park Abisko

(Izvor: www.cityseeker.com, 2020)

³⁶<http://www.nationalparksofsweden.se/choose-park---list/abisko-national-park/national-park-facts/> (24.08.2020)

³⁷[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/601987/IPOL_BRI\(2017\)601987_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/601987/IPOL_BRI(2017)601987_EN.pdf) (24.08.2020)

2.5.3. Nacionalni park Kosterhavet

Mnoge rijetke životinje žive u Kosterovom podvodnom fjordu koji seže dubinu od 247 metara. Povezan je i sa Skagerrakom. Iz Atlantika se oceanska voda prenosi u fjord i to omogućava dubokovodnim faunama da žive blizu obale. Kosterhavet je prvi morski nacionalni park u Švedskoj (sl. 6). Priroda Kusterskih otoka je zaštićena kao prirodni rezervat. Oni se nalaze u središtu nacionalnog parka. Mogu se vidjeti koze, krave i konji. Ima obilnu vegetaciju i krajolik je promjenjiv. Postoji i dio obale s golim stijenama i suhim tlom te sa pješčanim plažama. U fjordu se odvija održivi ribolov na rakove, skuše, dagnje i slično. Voda oko Kosterha ima faunu i alge koje nisu prisutne nigdje drugdje. Greben im pruža vrijedno stanište.

Zapadno od Kusterskih otoka se nalazi arhipelag. Donji sloj se sastoji od kamena, pijeska i šljunka. Tu rastu velike alge koje se također ne pojavljuju nigdje drugdje u Švedskoj. Tu se mogu vidjeti tuljani koji plivaju oko otočića te razne vrste ptica. Kusterski rov je najspektakularnija geološka formacija ispod površine. Sastoji se uglavnom od golih kamenih oborina i sedimenta od gline. Kusterski arhipelag je tipičan po tamnim doleritskim nasipima kojih ima oko 700. Istočno od fjorda je rasprostranjen Bohusov granit. To je najmlađa vrsta švedskih primarnih stijena. Postao je nacionalnim parkom 2009.³⁸

Slika 6: Nacionalni park Kosterhavet

(Izvor: www.thousandwonders.net, 2020)

³⁸<http://www.nationalparksofsweden.se/choose-park---list/kosterhavet-national-park/national-park-facts/>
(24.08.2020)

3. ANTROPOGENA ATRAKCIJSKA OSNOVA

Udio švedskog turizma u BDP-u je u stalnom porastu, te je turizam važan doprinos gospodarstvu i švedskom tržištu rada. Na UNESCO-voj listi se nalazi 13 švedskih mjesta kulturne baštine, 1 nalazište prirodne baštine (Visoka obala) i jedno miješano kulturno i prirodno nalazište baštine koje se nalazi u Laponiji.³⁹ U ovom poglavlju navest će se najpopularnija i najposjećenija antropogena atrakcijska osnova Švedske.

3.1. Kulturno povijesna baština

Stockholm je glavni grad Švedske. Ujedno je i kulturno i gospodarsko središte cijele države. Kulturni turizam je vidljivo razvijen u švedskim gradovima. Na otoku Helgeandsholmu se nalazi neobarokni parlament, na Stadsholmu se nalazi kraljevska palača iz 16.st. i katedrala iz 13.st. U toj katedrali se krune švedski kraljevi. Također tu se nalaze Njemačka crkva i barokna Viteška kuća. Na Riddarholmu se nalazi istoimena gotička crkva iz 14.stoljeća u kojoj su pokopani švedski vladari, a na otoku Djurgardenu Muzej Vasa u kojem se nalazi ratni brod iz 17.st., etnološki muzej na otvorenom koji je najstariji na svijetu te Vijećnica, Nacionalni muzej, Moderni muzej i Nordijski muzej.

Ängelsberg se nalazi u središnjoj Švedskoj i dio je UNESCO-ve svjetske baštine. Na listi Svjetske baštine je također i otok Birka koji se nalazi u jezeru Malaren. Bio je važno trgovinsko područje za doba vikinga. Na njemu se nalaze trenutno groblje i kapela sv. Ansgara. Na jezeru Malaren se nalazi i dvorac Drottningholm iz 17.-18.st. koji je isto na listi Svjetske baštine. Dio UNESCO-ve svjetske baštine je i crkveni grad Gammelstand. U njemu se nalazi crkva iz 14.st. i 500 malih drvenih kućica.

Göteborg je gospodarsko i kulturno središte. Kulturni centar je trg Göta na kojem se nalazi Muzej umjetnosti, kazalište, koncertna dvorana i zabavište Liseberg. Također ima očuvanu staru gradsku jezgru u kojoj se nalaze katedrala iz 19.st., Istočnoindijska kuća iz 18.st., povijesni, etnografski i arheološki muzej, Kronhus i gradski muzej.

³⁹[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/601987/IPOL_BRI\(2017\)601987_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/601987/IPOL_BRI(2017)601987_EN.pdf) (24.08.2020)

Kalmar je jedan od najstarijih gradova u Švedskoj. Kalmarski dvorac i njegove zidine s obrambenim kulama su iz 16.st. Ima i staru gradsku jezgru na otoku Kvarnhilmenu, tamo se nalazi i barokna katedrala i vijećnica. Tu je u 14.stoljeću uglavljena Kalmarska Unija te predstavlja simbol Nordijske političke unije. U Lundu se nalazi Romanička katedrala iz 12.st. koja je najveća u Skandinaviji. Ima i astronomski sat iz 14.st. Osim nje u Lundu je i Kulturno povijesni muzej na otvorenom i sveučilište, a sam Lund je srednjovjekovno kulturno središte.

Malmö je gospodarsko i kulturno središte Skanije. Ima staru gradsku jezgru, renesansnu vijećnicu, crkvu sv.Petra, Malmöhus i Gradski muzej. Mariefred ima drvene kućice iz 18.st., dvorac Gripsholm te muzej. Tanum je dio UNESCO-ve svjetske baštine. U njemu se mogu pronaći crteži na ledenjačkim stijinama iz brončanog doba.

Sveučilišta se nalaze u Goteborgu, Uppsali, Lundu i Stockholmu. Uppsala je stari grad s najstarijem sveučilištem iz 15.st. u Sjevernoj Europi. U Uppsali se nalazi i Gotička katedrala od opeke iz 13.st., Gustavianum iz 17.st. s tri muzeja i dvorac. Visby je središte otoka Gotlanda. Opasan je zidinama iz 13.st. To je hanzeatski grad. U njemu se nalazi katedrala sv.Marije iz 13.st. te je dio UNESCO-ve svjetske baštine.⁴⁰

Vikinzi su zanimljivi dio skandinavske povijesti o kojem nema puno pismenih dokaza, ali se iz arheoloških nalaza vidi kultura iznikla iz njihovog okruženja. Pravi primjer je Foteviken, vikinški muzej na otvorenome koji ima sagrađen čitav vikinški grad. Također svake godine se tu održava vikinški sajam.⁴¹

Na listi UNESCO-ve svjetske baštine je još i pomorska luka Karlskrona. Ona je dobar očuvani primjer europskog pomorskog grada. Zatim poljoprivredni krajolik Oland. To je ljetno odredište, ima jedinstven krajolik i kulturnu tradiciju. Atrakcija mu je i dvorac Borgholm. Zatim Radio stanica Grimeton. Njegovi čelični tornjevi su očuvani i izvanredan je primjer razvoja telekomunikacija. Zatim Skogskyrkogarden takozvano šumsko groblje. Jedinstveno je zbog svoje arhitekture i krajobraza. Zatim rudarsko područje u Falunu. Ima autentične građevine koji su primjer očuvane tradicije rudarstva i gradnje. Zatim uređene seoske kuće. Ima ih sedam, a nalaze se u Halsinglandu. Datiraju iz 1800-ih. I na kraju geodetski luk Struve koji je lanac anketnih točaka koji se proteže kroz deset zemalja.⁴²

⁴⁰ Natek, K., Natek, M., 2000.: *Države svijeta 2000*, Mozaik knjiga, Zagreb, 182-187

⁴¹ https://nordicpoint.net/vikinzi_povijest/ (24.08.2020)

⁴² <https://visitsweden.com/what-to-do/sights-landmarks/swedens-unesco-world-heritage-sites/> (24.08.2020)

Stockholm ima najveći dio najpoznatije i najvažnije kulturno povijesne baštine Švedske. Najposjećenija i najpoznatija kulturno povijesna baština Švedske je zapravo sljedeća. Drottingholm je dobro očuvana kraljevska palača. Palača je postala dijelom UNESCO-ve svjetske baštine. Gamla Stan je stari grad Stockholma. Ima značajan trg Stortorget i brojne značajne atrakcije. Ističe se i srednjovjekovna crkva Riddarholmen, jedna od najstarijih zgrada u gradu i Nobelov muzej te Švedski povijesni muzej. Stockholmska katedrala Storkyrkan je poznata po tome što se tu dogodila krundiba kralja. Dvorac Kalmar je srednjovjekovna trđava koja je imala važnu ulogu u švedskoj povijesti. U njemu je bila potpisana Kalmarska unija. Visby je bio trgovačka luka i hanzeatski grad iz 13.st. Okružuju ga zidine. Proglašen je dijelom UNESCO-ve svjetske baštine. Zatim Muzej Vasa koji ima jedini sačuvani brod iz 17.st. Brod je potonuo na svom prvom putovanju 1628. Onda Skansen koji je najstariji svjetski muzej na otvorenom. Predstavlja cijelu Švedsku, a uključuje i zoološki vrt. Jedna od najpoznatijih švedskih zgrada je i vijećnica u Stockholmu iz 20.st. Najposjećenija švedska katedrala se nalazi u Lundu. Na njoj se vidi i poznati astronomski sat koji datira iz 14.st. Birka je kompleks i arheološko nalazište nedaleko Stockholma i dobro je očuvano svjedočanstvo trgovačke mreže koju su uspostavili Vikinzi. A vrlo poznat i posjećen je i zabavni park Lisebeg u Gothenburgu.

3.2. Manifestacije

Mnogi Šveđani vole slavlja. Pa se tako od najpoznatijih manifestacija mogu izdvojiti sljedeće koje su i medijski najpraćenije. Od značaja su u turizmu jer privlače mnogobrojne posjetitelje tokom godine i jer daju mogućnost razvoja manifestacijskog turizma. Valpurgova noć je najavljivanje proljeća. U sumrak se pali vatra i lokalni zborovi pjevaju. Ova tradicija se odvija i u muzeju Skansen koji je vrlo posjećen. Ovaj festival posjeti oko 20 000-30 000 posjetitelja.⁴³

Midsummer ili Ivanjska noć privlači oko 20 000 stranih posjetitelja.⁴⁴ No, skoro svi stanovnici Švedske slave Ivanjsku noć diljem zemlje pa je zato najpopularnije slavlje u državi. Cvijeće u kosi je dio tradicije. Slavi se krajem lipnja i najdužeg dana u godini. Ova

⁴³ <https://www.lund.se/en/culture--leisure/parker-odling-lekplatser/lund-city-park/valborg---walpurgis-night/> (08.09.2020.)

⁴⁴ <https://theculturetrip.com/europe/sweden/articles/a-brief-history-of-swedens-midsummer-festival/> (08.09.2020.)

tradicija nije samo vrhunac ljeta Šveđanima, već i mnogim turistima te je jedna od najpopularnijih manifestacija u Švedskoj (sl.7).

Kad dođe vrijeme Božića, Stockholm, Gotheburg i Malmo imaju božićne tržnice. Gotheburg sa svojom tržnicom nazivaju i 'božićnim gradom'. On privlači mnogobrojne turiste Božićem u Lisebergu, zabavnom parku. Božićna tržnica u Gamla Stanu privlači i preko 200 000 posjetitelja. U Gothenburgu tržnica privlači oko 50 000 posjetitelja. Božićni festival u zabavnom parku Liseberg privuče i do 500 000 posjetitelja godišnje.⁴⁵ Osim navedenog popularno je slavlje Uskrsa, Nacionalni dan Švedske te zabava s rakovima. Naravno tu su i glazbeni festivali. Budući da švedske festivale posjećuje velik broj turista kako domaćih tako i stranih, može se reći da je razvijen manifestacijski turizam. Te da se zahvaljujući tim manifestacijama koje privlače veće brojeve turista, promoviraju gradovi u kojima se održavaju, produžuje se turizam tokom cijele godine te se razvijaju i domaći i međunarodni turizam.

Slika 7: Ivanjska noć

(Izvor: www.visit.sweden.com, 2020)

⁴⁵ <https://www.swedentips.se/festivities-holidays-traditions/>, 04.09.2020.)

3.3. Muzeji

Budući da Švedska ima velik broj muzeja, u ovom potpoglavlju ćemo izdvojiti i opisati najpoznatije i najznačajnije muzeje.

Vasa muzej je najposjećeniji švedski muzej i nalazi se u Stockholmu. Vasa je sačuvani brod iz 17.st. Više od 95% broda je originalno i očuvano. Brod ima 69 metara i potonuo je na svom prvom putovanju. Potonuo je 1628., a izvukli su ga 1961. Ovaj muzej ima godišnje preko milijun posjetitelja. Oko broda kroz muzej nalazi se 10 izložbi koje govore o životu na ovom ratnom brodu.

Muzej skansen se nalazi u Djurgardenu i posjeti ga preko milijun posjetitelja godišnje. Omiljen je među stanovnicima Stockholma. Predstavlja najstariji muzej na otvorenom na svijetu. A sadrži i zoološki vrt sa životinjama iz Skandinavije. Zovu ga i 'malom Švedskom'. U Skansenu se slave i tradicije poput Ivanjskog ljeta. Također, ovaj muzej prikazuje Švedsku sa stanovima i imanjima. U Skansenu se može vidjeti kako su Šveđani nekad živjeli. I jedini je svjetski muzej na otvorenom s divljim životinjama. U akvariju Skansen se nalaze egzotične životinje. Skansen je popularan tokom cijele godine.

ABBA muzej je također popularan. Muzej vrvi suvenirima kao što su scenska odjeća, instrumenti, ploče i drugo. Odjeća se može isprobavati te postoji mogućnost i da se miksa muzika.

Jedan od najvećih švedskih muzeja je Povijesni muzej Švedske. Godišnje ga posjeti oko četvrt milijuna posjetitelja. U muzeju se može vidjeti zlatno i srebrno blago, srednjovjekovna umjetnost te nalazi iz bitke Gotland.⁴⁶

Nordijski muzej je najveći švedski muzej kulturne povijesti. Ima izložbe o modi, umjetnosti, nakitu, životu u Švedskoj itd. Može se saznati kako su se Šveđani odijevali 1780., 1860. ili 1960.⁴⁷

Muzej Skansen i muzej Vasa posjeti čak preko milijun posjetitelja godišnje. Nordijski muzej i ABBA muzej posjeti oko 300 000 posjetitelja godišnje. Povijesni muzej posjete deseci tisuća posjetitelja.⁴⁸

⁴⁶<https://www.visitstockholm.com/see--do/attractions/>, 04.09.2020.

⁴⁷<https://www.visitnordic.com/en/top-9-museums-in-sweden>, 04.09.2020.

4. URBANI TURIZAM KAO DIO ATRAKCIJSKE OSNOVE

U ovom poglavlju su detaljnije opisani najpopularniji, najveći i najposjećeniji gradovi Švedske, a to su Stockholm, Göteborg i Malmö. Razlozi odabira ovih destinacija su ti što je Stockholm glavni grad i najatraktivniji grad turistima te najveći grad u Sjevernoj Europi, a ujedno i centar turističke industrije Švedske te se većina kulturno povijesne baštine nalazi u njemu. Göteborg je izabran zato što je drugi po veličini i nudi mnoštvo zabave i kulturnih atrakcija te kulturno povijesne baštine, a Malmö je treći grad po veličini i očarava svojim zavijenim neboderom koji je druga po visini stambena zgrada u Europi te ostalim kulturnim atrakcijama. Također jedan od razloga za odabir ovih gradova su to što navedeni gradovi najveći urbani centri u Švedskoj i imaju bogatstvo kulturno povijesne baštine te skoro polovica svih noćenja se odvija u ta tri grada. A bitni su i jer svi imaju razvijen urbani i kulturni turizam te su od velikog značaja za razvoj švedskog turizma. Stockholm je u cijeloj 2019. imao više od 15 milijuna noćenja.⁴⁹ U 2018. je imao 9,9 milijuna noćenja i 4,9 milijuna dolazaka. Gothenburg je u cijeloj 2018. imao 5,2 milijuna noćenja. U Malmu je u cijeloj 2018. bilo 3 milijuna noćenja.⁵⁰ Gothenburg je 2019. imao 5 475 365 noćenja, a Malmo 3 265 807.⁵¹

4.1. Stockholm

Stockholm je glavni i rezidencijalni grad Kraljevine Švedske te najveći i turistički najatraktivniji grad u Sjevernoj Europi. Zbog svog položaja koji se proteže preko otoka, poluotoka, kopna i vode te zbog mnogih mostova kao što i talijanski grad Venecija ima, prozvan je "Venecijom sjevera". U Stockholmu živi više od milijun stanovnika. Smjestio se između jezera Mälaren i Baltičkog mora čija se voda (slatka iz jezera Mälaren i slana iz Baltičkog mora) miješa na brani koja je postavljena usred grada. Na jezeru Mälaren se nalazi i barokni dvorac Drottningholm koji je svrstan pod UNESCO-vo svjetskom kulturnom

⁴⁸ <https://www.guidebook-sweden.com/en/guidebook/destination/skansen-open-air-museum-stockholm> (08.09.2020.)

⁴⁹ <https://www.stockholmbusinessregion.com/globalassets/about-us/facts-and-figures/facts-about-tourism/annually/arsrapport-2019-2020-07-10.pdf> (08.09.2020.)

⁵⁰ <https://visitory.io/en/> (08.09.2020.)

⁵¹ http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/en/ssd/START_NV_NV1701_NV1701A/NV1701T910Ar/ (09.09.2020.)

baštinom. Na otoku na kojem je kraljevski dvorac, nalazi se i Gamla stan. Gamla stan je povijesni gradić i povijesna jezgra Stockholma. Osim što je Stockholm glavni i rezidencijalni grad Kraljevine Švedske, on je i njeno kulturno središte. U gradu se mogu naći istraživačke ustanove, sveučilišta i mnogi muzeji.

Može se također vidjeti stari grad, radničko predgrađe Södermalm te robna kuća, otok Djurgården na kojem se nalazi brod Vasa i muzej na otvorenom Skansen. U starom gradu se nalazi kraljevski dvorac koji je nastao između 17. i 18. stoljeća. Gamla stan se naziva i gradom između mostova (sl. 8). Na mjestu gdje se nekoć nalazila utvrda koja je štitila ulaz u jezero Mälaren, u 18. stoljeću je nastao kraljevski dvorac. Pored tog dvorca se nalazi i najstarija crkva u Stockholmu. Crkva Storkyrkan (crkva Sv. Nikole) datira iz 13. stoljeća, danas ima ulogu katedrale, a stoljećima je bila krunidbena crkva. U njoj se nalazi jedna umjetnina to jest skulptura koja je izrađena u znak sjećanja na bitku kod Brunkeberga.

Osim ove crkve, može se vidjeti i Tyska kyrkan to jest "Njemačka crkva" koja je nastala iz cehovskog udruženja Hanze. Njen toranj je najviša građevina Gamla stana. Ovo povijesno mjesto također ima i najstariji trg u Stockholmu Stortorget i karakteristične uske uličice koje su prava turistička atrakcija, burzu, sjedište Švedske akademije te Nobelov muzej. U gradu se mogu primjetiti razna razdoblja umjetnosti kao što su renesansa, barok i klasicizam.

Osim što se ističe svojom poviješću, Gamla stan je i elitno mjesto, mjesto za izlaske, turistička atrakcija te omiljeno mjesto za stanovanje. Stockholm je domaćin i svečanom banketu koji se godišnje održava za dodjelu Nobelovih nagrada. Banket zauzima mjesto u vijećnici iz 20. stoljeća koja se nalazi na Kungsholmenu. Vijećnica je građena u stilu švedske nacionalne romantike. Budući da je ovaj dvorac ogroman, kraljevska obitelj se preselila u manji dvorac, ranije spomenut, Drottningholm. Dvorac je opremljen umjetninama, kraljevskom dvoranom, svečanom dvoranom, riznicom, oružarnicom itd. Smjena straža se događa u 12 sati i popularna je atrakcija.

Na drugom dijelu mosta Norrbroa se nalazi Helgeandsholmen, otok Svetog Duha na kojem se nalazi parlament Riksdaghuset. Stockholm je moderno gradsko središte s trgom Sergels torgom koji izaziva pozornost zbog elipsoidnog kružnog prometa, podzemne željeznice, podzemnih trgovačkih pasaža i pet nebodera. Östermalm je srednji dio Stockholma. Ima najveći perivoj Humlegården te obiluje mjestima za izlaske i gostionicama. Ulica Strandvägen se ističe nizom otmjenih kuća.

Jedno od većih prepoznatljivosti Stockholma je i brod Vasa koji je jedini očuvani brod iz 17. stoljeća u svijetu, umjetničko djelo s bogatim ukrasima i izrezbarenim figurama te spomenik pomorstva. Izgrađen je u vrijeme Tridesetogodišnjeg rata i bio je golemi trošak koji je propao jer je brod potonuo odmah na prvoj plovidbi. Brod je spašen iz mora, kao i alati i oprema koji su se nalazili na brodu. Brod i njegova dokumentacija se nalaze u najposjećenijem muzeju u Skandinaviji, Muzeju Vasa i brod se može pogledati sa sedam razina visine. Osim ovog muzeja, atraktivan je i Skanesn koji je muzej na otvorenom i koji predstavlja 150 spomenika graditeljstva Švedske iz 16. stoljeća.⁵²

Stockholm nazivaju i uzorom modela održivosti. Promovira ga se kao zeleni grad, u njemu se održava puno festivala s takvom tematikom. Bio je izabran i kao "Europska zelena prijestolnica" 2010., a izabran je jer ima mnoga postignuća na ovu temu, ambiciozne ciljeve za budućnost i jer je dobar primjer drugim gradovima. Skora pola Stockholma je prekriveno u parkovima. Najveći je Ekopark koji štiti bioraznolikost.

Također, grad se bavi i održivim prijevozom. Poziva se na što veću upotrebu bicikala, imaju razvijenu mrežu biciklističkih staza i program 'posudi i vrati biciklu'. Ujedno, velik broj građana koristi i javni prijevoz. Osim prijevoza, Stockholm nudi i hotele koji se drže ekoloških smjernica, koriste obnovljivu energiju, razvrstavaju otpad, koriste se lokalni proizvodi, i mnogi restorani i hoteli imaju ekološki certifikat.⁵³

⁵² Stieber, A., Baumüller, M., 2010.: *Europske prijestolnice*, Mozaik knjiga, Zagreb., 22-27

⁵³ Boniface, B., Cooper, C., Cooper, R., 2012.: *Worldwide destinations: the geography of travel and tourism*, 6. izdanje, Routledge, 182-186

Slika 8: Gamla Stan

(Izvor: www.nordicpoint.net, 2020)

4.2. Göteborg

Göteborg ima pomorsku prošlost jer je godinama bio velika luka i industrijski centar, a sad je ujedno i veliki centar za poslovna putovanja. Göteborg je drugi po veličini švedski grad. Poznat je po zabavi i noćnom životu.⁵⁴

Gothenburg leži na rijeci Goti kraj ušća Kattegat. Smješten je na zapadnoj obali Švedske. Poznat je po svojim ljubaznim mještanima. Grad se modernizirao, ostalo je njegovo ribarsko nasljeđe. U ovom gradu se nalazi rodna kuća Volvo automobila. Veliki dio grada se može doživjeti pješice. Kulturno je središte sa sveučilištem.

U gradu se mogu vidjeti Kristinina crkva iz 15.st., gradska vijećnica te Haga koja je super za istraživati. Ona je bila njegovo prvo predgrađe. Mogu se vidjeti očuvane drvene kuće. U Hagi se nalazi i poznati kafić Husaren gdje se poslužuje najpoznatije pecivo cimeta u

⁵⁴ Curić, Z., Glamuzina, N., Opačić, T., V., 2013.: *Geografija turizma, regionalni pregled*, LJEVAK, Zagreb, 240-241

gradu. Na vrhu vrda Risasberget se nalazi utvrda Skansen Kronan. Park Slottsskogen oduševljava svojim zelenilom. U njemu se organiziraju i razni događaji.

U Göteborgu se nalazi i zabavni park Liseberg (sl. 9). U blizini je i arhipelag Bohuslan. Poznat je i riblji market Feskekorka. Market se nalazi na mjestu gdje je bila povijesna crkva. Također, Gothenburg se smatra jednim od najboljih svjetskih centara piva. Domaćin je i festivalu piva. Gothenburg ima i arhipelag koji se sastoji od 100 otoka. Najpoznatiji je Vinga.⁵⁵

Slika 9: Liseberg zabavni park

(Izvor: www.liseberg.com, 2020)

4.3. Malmö

Malmö od Kopenhaga odvajaju tjesnac Oresund. Ima relativno blagu klimu i bogatu povijest. Malmö je multikulturalno središte. Zovu ga i "gradom parkova", a njegovu pješčanu plažu zovu "Skandinavskom Copacabanom". Malmö je poznat i po Oresund mostu koji ga spaja s Kopenhagenom. Taj most je jedna od najvećih građevina u Europi. U središtu grada se mogu vidjeti ostatci tvrđave Malmöhus iz 15.st. Oduševljava i svojim zaokrenutim

⁵⁵ <https://visitsweden.com/where-to-go/southern-sweden/goteborg/> (24.08.2020)

neboderom koji je visok 190 metara i time postaje druga po visini stambena zgrada u Europi (sl. 10).⁵⁶

Malmö je mali prijateljski grad. Ima dobar izbor kulturnih atrakcija. Ima Moderni muzej, kvalitetne restorane i kafiće. U gradu se mogu naći i švedske dizajnerske modne marke. Malmö festival je najveći festival Skandinavije. U Malmu se nalazi i Opera i glazbeno kazalište Malmö. Zgrada opere se smatra arhitektonskim remek djelom ere funkis. Osim Modernog muzeja, u Malmu se nalaze i Umjetnički muzej, Gradski muzej, Muzej znanosti i Muzej pomorska kuća, a svi se nalaze u zgradi Malmöhus dvorca.⁵⁷

Slika 10: Malmö

(Izvor: www.emaeducation2019.se, 2020)

Hladna kupelj Ribersborgs Kallbadhus se također nalazi u Malmu. Otvorena je kroz cijelu godinu i jako je popularna. Objekt je podijeljen na dva dijela, jedan je za muškarce, a drugi za žene. Ima pet sauna, sobe za masažu, bazene i vruće kade. Na taj način je razvijen wellness turizam za domaće turiste.⁵⁸

⁵⁶ <https://nordicpoint.net/svedska/regije-i-gradovi/gotaland/malmo/> (24.08.2020)

⁵⁷ <https://visitsweden.com/where-to-go/southern-sweden/malmo/culture-malmo/> (24.08.2020)

⁵⁸ <https://visitsweden.com/what-to-do/nature-outdoors/sports/southern-swedens-top-cold-bath-houses/> (24.08.2020)

5. POSEBNI OBLICI TURIZMA I TURISTIČKI POKAZATELJI

U sljedeća dva potpoglavlja će se detaljnije pojasniti koji se posebni oblici turizma razvijaju u Švedskoj te će se pokušati dati detaljan uvid u turistička kretanja zemlje kako bi se dobila određena predodžba posjećenosti Švedske.

5.1. Posebni oblici turizma

Švedska je najveća od skandinavskih zemalja po površini, populaciji i BDP-u. Turisti najviše baziraju svoj dolazak na jug zemlje, na Baltik i sjevernomorsku obalu te područje jezera.⁵⁹ Švedska turistička ponuda se prilagođava potrebama i željama tržišta. Zbog svoje kombinacije prirodnog bogatstva i kulturnog bogatstva, Švedska je atraktivna destinacija tokom cijele godine. Švedskoj za razvoj zimskog turizma pogoduje klima i sjever države. Za razvoj ekoturizma joj pogoduju netaknuta prirodna bogatstva. Ekoturizam, pustolovni, urbani/kulturni i zimski turizam imaju najveće potencijale u Švedskoj.

Osim što Stockholm, Gothenburg i Malmö imaju razvijen urbani turizam, oni imaju razvijen i kulturni i poslovni turizam. Ova tri grada čine ekonomski trokut Švedske.⁶⁰ Stockholm je prepoznat i kao jedan od svjetski najatraktivnijih gradova za održavanje međunarodnih konvencija. Velik broj turista koji dolazi u Stockholm, dolazi iz poslovnih razloga. Stockholm nudi mješavinu arhitekture, bogatstvo kulturno povijesne baštine te urbani život. Stockholm i Umea su čak imale i naziv europske prijestolnice kulture. Od kulturno povijesne baštine Stockholm ima dvorac Drottingholm, Gamla stan, sveučilišta, Vasa i Skansen muzeje, crkve, Nobelov muzej i još mnogo toga što je spomenuto u prethodnim poglavljima. Na sjevernomorskoj obali se nalazi velika švedska luka Göthenburg, koja nudi i mnoge kulturne atrakcije i zabavni tematski park koji je jedan od najvećih u Skandinaviji.⁶¹ Gotheburg je također veliki centar za poslovna putovanja. Predstavlja kulturno središte. U gradu se još mogu vidjeti i drvene kućice, Kristinina crkva, utvrda Skansen Kronan, arhipelag, povijesna crkva i drugo. No, vrlo je poznat i po zabavnom parku Lisebergu. Malmö i Skåne

⁵⁹ Boniface, B., Cooper, C., Cooper, R, 2012.: *Worldwide destinations: the geography of travel and tourism*, 6. izdanje, Routledge, 182-186

⁶⁰ Burton, R., 1995: *Travel geography*, 2. izdanje, Prentice Hall, Harlow, 339-347

⁶¹ Boniface, B., Cooper, C., Cooper, R, 2012.: *Worldwide destinations: the geography of travel and tourism*, 6. izdanje, Routledge, 182-186

provincija koja uključuje i Helsingborg, imaju industrijsku ostavštinu . Turizam je postao važan za njih najviše kada se izgradio Oresund most koji povezuje Švedsku s Danskom.⁶² Malmo je multikulturalno središte. U gradu se mogu vidjeti ostatci tvrđave Malmohus, zaokrenuti neboder, opera i kazalište te Malmo festival i mnoštvo muzeja. Uz kulturni u sva tri grada je razvijen i muzejski i manifestacijski turizam. Švedska ima oko 300 muzeja te razne manifestacije. Također dio kulturnog turizma su mjesta s UNESCO-ve svjetske baštine kao što su Angelsberg, Birka, Tanum, Visby te Gammelstand. Gradovi u kojima je razvijen kulturni turizam jesu još Kalmar, Linkoping, Lund, Uppsala i mnogi drugi.

Što se tiče domaćeg i ruralnog turizma, 1900.-tih većina domaćih turista odlazi na selo. Nakon trideset godina su počeli tek odlaziti na more. Nakon Drugog svjetskog rata, većina Šveđana odlazi na odmor pet tjedana i to u svoje ljetne kolibe. Švedska ima jednu od najvećih stopa stanovnika koji imaju ljetnikovce u ruralnim područjima koje nazivaju drugim domom. No, osim toga imaju i najveću stopu stanovnika koji posjeduju brodove za slobodno vrijeme. Švedska ima i svoju "zlatnu obalu" prekrivenu pijeskom koja privlači domaće turiste. Tako da je za domaće turiste razvijen i obalni turizam.⁶³ Kao i ostale nordijske zemlje, veliku važnost domaćem turizmu pridaju ti ljetnikovci koje oni nazivaju svojim drugim domom. Nakon priključenja EU 1995., ljetnikovce su u Švedskoj počeli kupovati i Njemci. Ovi ljetnikovci su važni za sjever Švedske.⁶⁴ Na selu se može kampirati preko noći, planinariti, voziti se ili imati piknik na privatnom posjedu i za to postoji čak i zakon koji to dozvoljava.⁶⁵

Na jezerima postoji potencijal razvijanja pustolovnog i sportskog turizma.⁶⁶ Naravno, Švedska ima razvijen i ekoturizam. U prilog razvijanju ekoturizma ide bogata prirodna atrakcijska osnova Švedske. Ova zemlja ima najveću površinu netaknute prirode u Europi i bila je prva u Europi koja je razvila mrežu nacionalnih parkova kako bi zaštitila svoju

⁶² Lew, A., Hall, C., M., Timothy, D., 2008.: *World geography of travel and tourism, a regional approach*, Elsevier, Oxford, 83-85

⁶³ Burton, R., 1995: *Travel geography*, 2. izdanje, Prentice Hall, Harlow, 339-347

⁶⁴ Lew, A., Hall, C., M., Timothy, D., 2008.: *World geography of travel and tourism, a regional approach*, Elsevier, Oxford, 83-85

⁶⁵ Boniface, B., Cooper, C., Cooper, R., 2012.: *Worldwide destinations: the geography of travel and tourism*, 6. izdanje, Routledge, 182-186

⁶⁶ Burton, R., 1995: *Travel geography*, 2. izdanje, Prentice Hall, Harlow, 339-347

divljinu. Na Baltičkoj obali se ističe otok Gotland sa svojim bijelim plažama i neobičnim formacijama stijena. Värmland i Dalarna nude predivan krajolik i idealne su za aktivne odmore. Na sjeveru se nalaze dijelovi Laplanda. Laplandu se turizam razvio u kasnom 19.stoljeću. U Laplandu se nalazi šest nacionalnih parkova. Može se reći da je ekoturizam jako zastupljen te da je Švedska među najboljim ekološkim turističkim destinacijama. Pustolovni turizam uključuje kampiranja u šumama ili na arhipelagu te vožnju kajaka po švedskim jezerima i rijekama, bicikliranje od Kopenhagena do Stockholma, bicikliranje arhipelagom, ekspedicije gledanja divljih životinja u Sareku i u ostalim nacionalnim parkovima, potragu za losovima, safarije, planinarenje, kampiranje i čekanje polarnog svjetla, istraživanje švedske divljine i arhipelaga, zipline itd. Svaki nacionalni park nudi razne sportske i pustolovne aktivnosti.

Kjolen planine su jedina atrakcija koju dijeli s Norveškom. Osim ekoturizma i pustolovnog turizma, Švedska ima razvijen zimski turizam kojem pogoduje švedska klima. Svi odlaze tamo na skijanje. Rizik od lavine postoji, no manji je nego u Alpama. Riksagransen je glavno zimsko odmaralište i pruža razne zimske sportove i aktivnosti. U Laplandu, točnije u Kiruni je velika atrakcija i ledeni hotel koji je nazvan najvećim svjetskim igluom. Sve u njemu je izgrađeno od leda i snijega. Otopi se negdje u svibnju. Nudi otvoreni teatar i drvene kućice ako je turistima previše hladno za spavati unutar hotela. Are je također poznato skijalište.⁶⁷ U Laplandu je također povezan zimski i pustolovni/sportski turizam. Primjer toga su ture s haskijima koji vuku turiste na saonicama. Tri najbolja skijališta u Švedskoj su Are, Salen i Vemdalen. Are je najpopularnije skijalište. Ima ponudu kuća, kabina i hotela za iznajmljivanje. Mnogi događaji su se održali na ovom skijalištu. To je najveće i najhrabrije sportsko odmaralište. Salen je zapravo naselje sa šest skijališta i svako nudi različite uvjete i razine. Ima također sadržaje kao što su zatvoreni bazeni i kuglana. Također nudi ture s motornim sanjkama. Vemdalen je manje skijalište i otvara se raniije u godini te se nalazi bliže većim gradovima. Hjalparen i Stockholm također nude mogućnost klizanja na ledu. Švedska ima više od 100 skijaških resorta. Snježni park Klappen je nagrađen već 9

⁶⁷ Boniface, B., Cooper, C., Cooper, R, 2012.: *Worldwide destinations: the geography of travel and tourism*, 6. izdanje, Routledge, 182-186

godina najboljim švedskim snježnim parkom. Osim toga na skijalište Riksgransen se može ići već tokom ljeta.⁶⁸

5.2. Turistički pokazatelji

U nastavku će se prikazati ukupan broj smještajnih objekata koje Švedska nudi, turistički dolasci i turistička noćenja. Prva tablica predstavlja ukupan broj hotela, vikendica i hostela za mlade.

Tablica 2: Ukupan broj hotela, vikendica i hostela za mlade u 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019.

Godina	Ukupan broj hotela, vikendica i hostela za mlade
2015.	3 106
2016.	3 105
2017.	3 151
2018.	3 191
2019.	3 302

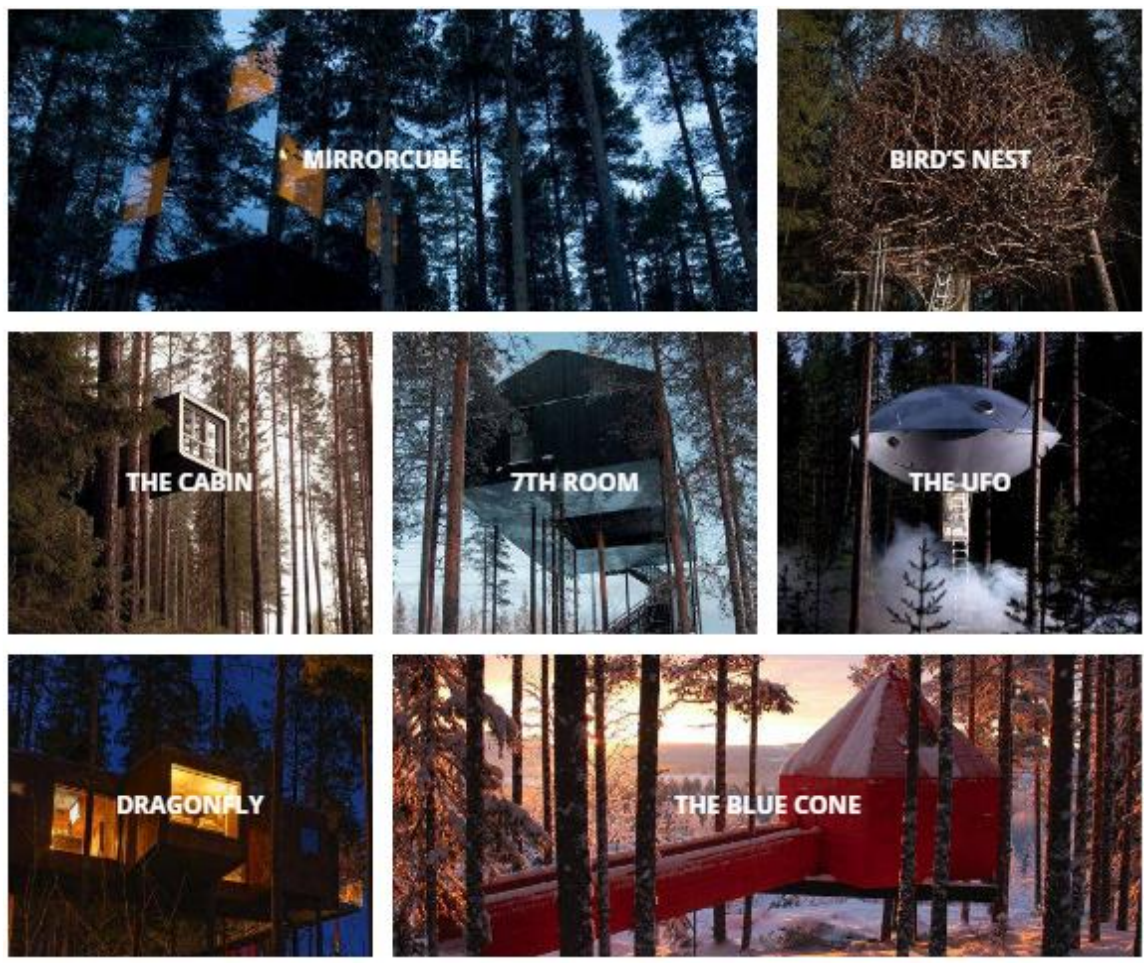
Izvor: <http://www.statistikdatabasen.scb.se>, 2020.

Iz priložene tablice se može isčitati da se broj turističkog smještaja od 2015. do 2019. godine povećao. U 2015. je ukupni broj hotela, vikendica i hostela za mlade iznosio 3 106, 2016. godine se broj smanjio za jedan, te je iznosio 3 105. U 2017. godini ukupni broj hotela, vikendica i hostela za mlade je iznosio 3 151, što znači da se povećao za 46 objekata, a 2018. se povećao za 40 objekata u odnosu na prošlu godinu pa je iznosio 3 191. Broj objekata se također povećao za 111 i u 2019. godini je ukupno iznosio 3 302 (tab. 2). Osim navedenih objekata, Švedska nudi i kampove i apartmane za koje nije bilo podataka. Radi kvalitetnih kampova je razvijen i kamping turizam. Broj uslužnih objekata raste kako bi se prilagodio samoj turističkoj ponudi i kako bi zadovoljio potrebe turista. Švedska je sa svojim prirodnim i kulturnim atraktivnostima atraktivna tijekom cijele godine, a i turistički sektor je sam po sebi

⁶⁸ <https://visitsweden.com/what-to-do/nature-outdoors/winter-activities/skiing-sweden/>, 04.09.2020.

najbrže rastući gospodarski sektor. Iz tablice se vidi kako broj objekata kontinuirano raste. Veća potražnja za smještajem i kvalitetom traži i više ulaganja u turističke objekte budući da ih trenutno nema dovoljno.

Švedska ima razne zanimljive ugostiteljske objekte koji su povezani s prirodom i koji su nastali kao dodatak selektivnim oblicima turizma. Pa su primjeri takvih hotela Ice hotel (ledeni hotel) koji je pogodan za zimski turizam, Tree hotel (kućice na drvetu) koji je pogodan za ekoturizam (sl. 11), te Salt i Sill (hotel na vodi), Silvergruva (hotel u rudniku ispod zemlje), Golden Egg (moderna sauna) i za kraj Kolarbyn, eko koliba.

Slika 11: Vrste kućica na drvetu

(Izvor: <https://www.treehotel.se/en/>)

U nastavku će se prikazati tablica s ukupnim brojem noćenja u Švedskoj u 2017., 2018. i 2019. godini te koji udio od toga zauzimaju Šveđani.

Tablica 3: Ukupan broj noćenja i udio noćenja stanovnika Švedske

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Ukupan broj:	60 029 060	61 796 457	63 208 164	65 179 083	67 370 531
Od toga Šveđani:	44 854 409	46 202 731	47 017 434	47 851 804	49 848 910

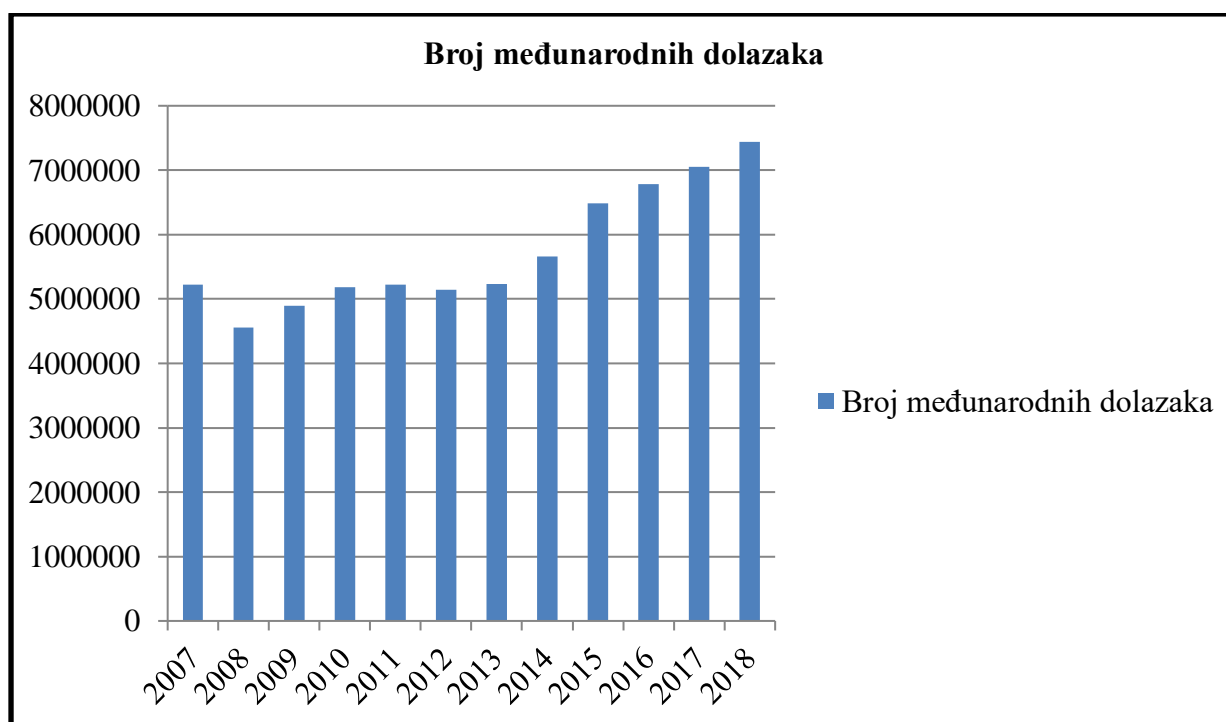
Izvor: <http://www.statistikdatabasen.scb.se>, 2020.

Iz priložene tablice se može vidjeti da je domaći turizam u Švedskoj od velikog značaja. Zauzima većinu noćenja te je svake godine broj sve veći pa su tako 2015. od ukupno 60 029 060 noćenja, stanovnici Švedske zauzimali brojku od 44 854 409 noćenja. Od ukupnog broja noćenja 2016. koji je iznosio 61 796 457, noćenja Šveđana su iznosila 46 202 731. U 2017. od ukupno 63 308 164 noćenja, noćenja Šveđana su zauzimala udio od 47 017 434 noćenja. Zatim 2018. su od ukupnog broja noćenja 65 179 083, zauzimala 47 851 804 noćenja, a 2019. od 67 370 531 noćenja su zauzimala 49 848 910 noćenja (tab. 3).

U suštini, vidi se da broj noćenja nerizdenata zemlje ne prelazi brojku od 18 milijuna te da je broj noćenja stanovnika Švedske u velikom broju. To nam pokazuje koliko je razvijen domaći turizam u Švedskoj i koliko je manje razvijen međunarodni turizam. Iz tablice se može vidjeti da kontinuirano rastu i međunarodna noćenja, ali i noćenja stanovnika Švedske. I dalje se očekuje porast. Značajnog opadanja nema budući da je Švedska destinacija koja ima razvijen turizam kroz cijelu godinu zahvaljujući selektivnim oblicima turizma te se stalno prilagođava potrebama novih turista. Ima redovite letove, dobru infrastrukturu, razvijene alternativne oblike turizma, raste joj i broj stanovništva te dolaze potrošači dobre kupovne moći.

Nadalje, u nastavku će se također prikazati broj međunarodnih dolazaka turista od 2007. do 2018.

Tablica 4: Broj međunarodnih dolazaka od 2007. do 2018

(Izvor: <https://tradingeconomics.com>, 2020)

Iz priložene tablice se može vidjeti broj međunarodnih dolazaka od 2007. do 2018 (tab. 4). 2007. je taj broj iznosio 5 224 000 dolazaka, ali se 2008. drastično spustio zbog recesije. Tako je 2008. broj dolazaka iznosio 4 555 000 dolazaka. Nakon toga se počeo opet postepeno povećavati. Broj dolazaka je 2009. iznosio 4 899 999, 2010. 5 183 000, 2011. 5 222 000, 2012. 5 146 000, a 2013. 5 229 000. Od 2014. do 2015. broj međunarodnih dolazaka se najviše povećao. Tako je od brojke iz 2014. od 5 660 000 dolazaka došlo 2015. do brojke od 6 482 000. Tu je vidljivo povećanje od skoro milijun dolazaka. 2016. je taj broj iznosio 6 782 000 milijuna dolazaka. Brojku od 7 milijuna je Švedska prešla u 2017. kad je broj međunarodnih dolazaka iznosio 7 054 000. Zatim se 2018. brojka popela na 7 440 000. Možemo zaključiti kako Švedska napreduje u turizmu i u broju međunarodnih dolazaka.⁶⁹ Povećanje u broju dolazaka se može objasniti tako što su Švedska i njezino bogatstvo koje pruža više primjećeni 2015. Turizam u Švedskoj raste već duži niz godina. U 2015. je bilo značajno to što se broj međunarodnih dolazaka povećao u svim mjesecima u godini. Stockholm također igra veliku ulogu budući da privlači turiste koji tamo provode slobodno

⁶⁹ <https://www.indexmundi.com/facts/sweden/indicator/ST.INT.ARVL> (24.08.2020)

vrijeme, ali i poslovne posjetitelje. Stockholm ima bogat život kulture i veliki broj međunarodnih događaja. Vodeći je grad za poslovanje i jedna je od najpopularnijih destinacija za međunarodne konvencije.

Sukladno podacima navedenim u ovom potpoglavlju može se zaključiti kako je u Švedskoj dominantan domaći turizam, ali i da je međunarodni turizam svake godine u porastu, no još ima potencijala za veći razvoj.

ZAKLJUČAK

Turizam Švedske se jako temelji na domaćim turistima. Ova zemlja zapravo nema razvijen masovni ljetni turizam upravo zbog klime koja ne pogoduje razvoju turizma tokom cijele godine. Prirodna osnova Švedske čini veliki dio švedske turističke ponude. Zemlja obiluje netaknutom prirodom i ima 30 nacionalnih parkova te prirodne rezervate. Veliki dio antropogene atrakcijske osnove se odvija u trima većim gradovima, a to su Stockholm, glavni i najposjećeniji grad, Gothenburg, drugi grad po veličini i Malmo, treći grad po veličini. Svi ovi gradovi nude razne i brojne atraktivnosti kulturno povijesnog značaja. Švedska prirodna atrakcijska osnova i antropogena atrakcijska osnova pružaju ovoj zemlji velike mogućnosti za razvijanje selektivnih oblika turizma. Što se tiče prometno-geografskog položaja, promet je presudan i izazovan zbog veličine i položaja Švedske. Švedska ima razvijene trajektne linije sa susjednim zemljama, ima razvijene željezničke veze, a najviše se ističe most Oresund koji spaja Kopenhagen i Malmo. Zatim ima dobru zračnu povezanost te razvijenu cestovnu mrežu. Također, zemlja drži do održivosti pa ima ekološki prihvatljivu i kvalitetnu infrastrukturu.

Švedska je svoje nedostatke kao što je klima pretvorila u prednosti u turizmu. Stvorila je razne posebne oblike turizma koji se mogu odvijati u takvim uvjetima. Pa tako ima i odgovarajuću infrastrukturu kao ledene hotele, skijališta, eko kolibe, hladne kupelji i mnogu drugu. Zimski turizam je vrlo razvijen. Osim prirodnim bogatstvima, Švedska obiluje i kulturno povijesnom baštinom. Švedskoj prednost za turizam predstavlja to što joj je prirodna atrakcijska osnova valorizirana koliko i antropogena atrakcijska osnova. Švedska ima 15 mjesta pod zaštitom UNESCO-a. Neke od nedostataka koja država mora prevazići jesu ekološki problemi. Švedska je u dobroj političkoj situaciji pa se za to ne mora brinuti. To joj omogućuje nesmetano razvijanje. S obzirom na položaj države može se reći da je Švedska uvidjela svoje potencijale i dobro iskoristila svoja naseljena i slabo naseljena područja u turističkom smislu. I ona su uključena u selektivne oblike turizma kao što su pustolovni turizam, eko turizam, kulturni turizam i zimski turizam.

Šveđani vode brigu o okolišu i ljudima. Podržavaju lokalne proizvođače te brinu o održivosti turizma. Ima razvijene sve vrste prometa i potiče na uporabu javnog prijevoza radi održivog turizma, a putovanje autom kroz ovu zemlju je ionako skupo. Iako joj je jug najnaseljeniji, turizam se u Švedskoj odvija u sve tri regije, a najposjećenija je jezerska regija tj. središnji dio zemlje. Na sjeveru uspijeva zimski turizam, u središnjem dijelu ekoturizam i

kulturni turizam te na jugu također. Švedska laponija vrlo je poznata po polarnom svjetlu koje se može vidjeti samo na sjeveru. No, osim navedenih, Švedska ima razvijene i sljedeće oblike turizma: pustolovni, zdravstveni, arheološki, sportski, gastronomski i festivalski, omladinski, ruralni, obalni te gradski i planinski turizam.

Švedska ima potencijale za sve vrste posebnih oblika turizma. Prilagođava se potrebama i željama tržišta te je atraktivna destinacija tokom cijele godine. Kulturnom turizmu pridonosi i velik broj muzeja koje Švedska ima, te razne popularne manifestacije poput Ivanjske noći, a ekoturizmu, pustolovnom turizmu i zimskom turizmu pridonosi švedska prirodna atrakcijska osnova. Također tri najveća grada Švedske imaju dobro razvijen i poslovni turizam. No, turizam Švedskoj nije glavni izvor prihoda iako se stalno prilagođava potrebama tržišta. Isto tako svake godine se povećava ukupan broj smještajnih objekata. Broj međunarodnih noćenja je i dalje puno manji od broja noćenja domaćih turista što znači da je u Švedskoj vrlo dobro razvijen domaći turizam, a ponajviše se razvio zahvaljujući ljetnikovcima koje stanovnici Švedske smatraju svojim 'drugim domom'. Broj međunarodnih dolazaka se također povećava svake godine postepeno. Može se reći da Švedska ima dobro razvijen turizam selektivnih oblika i da joj je broj međunarodnih dolazaka u usponu te da se dobro razvija u turističkom smislu.

LITERATURA

Knjige:

1. Bateman, G., 2004.: *Enciklopedijski atlas svijeta*, EXTRADE d.o.o., Rijeka, 216-221
2. Burton, R., 1995: *Travel geography*, 2. izdanje, Prentice Hall, Harlow, 339-347
3. Boniface, B., Cooper, C., Cooper, R., 2012.: *Worldwide destinations: the geography of travel and tourism*, 6. izdanje, Routledge, 182-186
4. Curić, Z., Glamuzina, N., Opačić, T., V., 2013.: *Geografija turizma, regionalni pregled*, LJEVAK, Zagreb, 240-241
5. Klemenčić, M., 2006: *Atlas svijeta*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 179-182
6. Lew, A., Hall, C., M., Timothy, D., 2008.: *World geography of travel and tourism, a regional approach*, Elsevier, Oxford, 83-85
7. Natek, K., Natek, M., 2000.: *Države svijeta 2000*, Mozaik knjiga, Zagreb, 182-187
8. Stieber, A., Baumüller, M., 2010.: *Europske prijestolnice*, Mozaik knjiga, Zagreb., 22-27
9. Ravlić, S, 2008., Čakovec, Hrvatska enciklopedija, (10, Sl-To), Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Čakovec (Zrinski), 561-571

Internetski izvori:

1. Abba the museum, <https://abbathemuseum.com/en/2018/01/24/curators-corner/> 08.09.2020
2. Carlson Cajska, Culture trip, *A brief history of Sweden's Midsummer festival*, <https://theculturetrip.com/europe/sweden/articles/a-brief-history-of-swedens-midsummer-festival/> 08.09.2020.
3. Central Intelligence Agency, *Sweden*: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/sw.html>, 24.08.2020.
4. Encyclopedia Britannica, *Baltic sea*: <https://www.britannica.com/place/Baltic-Sea>, 04.09.2020.
5. Encyclopedia Britannica, *Bothnian sea*: <https://www.britannica.com/place/Bothnian-Sea>, 04.09.2020.

6. Encyclopedia Britannica, *Climate*:
<https://www.britannica.com/place/Sweden/Climate#ref259774>, 24.08.2020.
7. Encyclopedia Britannica, *Climate*: <https://www.britannica.com/place/Sweden/Climate>,
04.09.2020.
8. Encyclopedia Britannica, *Cultural institutions*:
<https://www.britannica.com/place/Sweden/Cultural-institutions>, 24.08.2020.
9. Encyclopedia Britannica, *Kattegat*: <https://www.britannica.com/place/Kattegat>,
04.09.2020.
10. Guidebook Sweden, *Skansen*,
<https://www.guidebook-sweden.com/en/guidebook/destination/skansen-open-air-museum-stockholm> 08.09.2020.
11. Index mundi, *Sweden – International tourism, number of arrivals*:
<https://www.indexmundi.com/facts/sweden/indicator/ST.INT.ARVL>, 27.08.2020.
12. Lunds kommun, *Valborg*, <https://www.lund.se/en/culture--leisure/parker-odling-lekplatser/lund-city-park/valborg---walpurgis-night/> 08.09.2020.
13. Nations Encyclopedia, *Sweden*:
<https://www.nationsencyclopedia.com/geography/Slovenia-to-Zimbabwe-Cumulative-Index/Sweden.html>, 04.09.2020.
14. National parks of Sweden, *National park Sarek*:
<http://www.nationalparksofsweden.se/choose-park---list/sarek-national-park/national-park-facts/>, 24.08.2020.
15. National parks of Sweden, *National park Abisko*:
<http://www.nationalparksofsweden.se/choose-park---list/abisko-national-park/national-park-facts/>, 24.08.2020.
16. National parks of Sweden, *National park Kosterhavet*:
<http://www.nationalparksofsweden.se/choose-park---list/kosterhavet-national-park/national-park-facts/>, 24.08.2020.
17. Nordic Point, *Malmo*: <https://nordicpoint.net/svedska/regije-i-gradovi/gotaland/malmo/>, 24.08.2020.
18. Nordic Point, *Vikinzi*: https://nordicpoint.net/vikinzi_povijest/vikinzi/, 24.08.2020.
19. Nature travels, *Wildlife in Sweden*: <https://www.naturetravels.co.uk/wildlife.htm>,
04.09.2020.

20. Ratcliff, C., 2017., *Research for TRAN Committee – Transport and tourism in Sweden:*
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/601987/IPOL_BRI\(2017\)601987_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/601987/IPOL_BRI(2017)601987_EN.pdf), 24.08.2020.
21. SCB, *Accommodation statistics:* https://www.scb.se/en/finding-statistics/statistics-by-subject-area/business-activities/accommodation/accommodation-statistics/#_TablesIntheStatisticalDatabase, 27.08.2020.
22. SCB, Statiska databasen,
23. http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/en/ssd/START_NV_NV1701_NV1701A/NV1701T910Ar/, 09.09.2020.
24. Skansen, *The Baltic Sea's Ecosystem:*
<https://www.skansen.se/en/%C3%B6stersj%C3%B6ns-biotop>, 04.09.2020.
25. Stockholm, the capital of Scandinavia, *Facts about Stockholm's tourism industry, statistics for 2019,* <https://www.stockholmbusinessregion.com/globalassets/about-us/facts-and-figures/facts-about-tourism/annually/arsrapport-2019-2020-07-10.pdf>
08.09.2020.
26. Sweden, *Lakes of Sweden:* <https://www.sweden.org.za/lakes-of-sweden.html>,
04.09.2020.
27. Swedish Lapland, *The mountain flora:* <https://www.swedishlapland.com/stories/the-mountain-flora/>, 04.09.2020.
28. Sweden Sverige, Swedish weather and nature: <https://sweden.se/nature/swedish-climate/#>, 04.09.2020.
29. Sweden Tips, *Swedish festivities, holidays and traditions:*
<https://www.swedentips.se/festivities-holidays-traditions/>, 04.09.2020.
30. Trading economics, *Sweden – International tourism, Number of arrivals:*
<https://tradingeconomics.com/sweden/international-tourism-number-of-arrivals-wb-data.html>, 27.08.2020.
31. Trip historic, *Historic sites in Sweden,*
<https://www.triphistoric.com/explore/articles/historic-sites-in-sweden> 08.09.2020.
32. Visit Nordic, *Top 9 museum in Sweden:* <https://www.visitnordic.com/en/top-9-museums-in-sweden>, 04.09.2020.

33. Visit Stockholm, *Welcome to Stockholm*: <https://www.visitstockholm.com/see--do/attractions/>, 04.09.2020.
34. Visit Sweden, *Skiing in Sweden*: <https://visitsweden.com/what-to-do/nature-outdoors/winter-activities/skiing-sweden/>, 04.09.2020.
35. Visit Sweden, *Uncover Sweden's UNESCO World Heritage Sites*: <https://visitsweden.com/what-to-do/sights-landmarks/swedens-unesco-world-heritage-sites/>, 24.08.2020.
36. Visit Sweden, *Goteborg*: <https://visitsweden.com/where-to-go/southern-sweden/goteborg/>, 24.08.2020.
37. Visit Sweden, *Culture in Malmo*: <https://visitsweden.com/where-to-go/southern-sweden/malmo/culture-malmo/>, 24.08.2020.
38. Visit Sweden, *Southern Sweden's must-visit cold bath houses*: <https://visitsweden.com/what-to-do/nature-outdoors/sports/southern-swedens-top-cold-bath-houses/>, 24.08.2020.
39. Visitory, <https://visitory.io/en/> 08.09.2020.
40. Weather online, *Sweden*: <https://www.weatheronline.co.uk/reports/climate/Sweden.htm>, 04.09.2020.
41. Wild Sweden, *Wild animals in Sweden*: <https://www.wildsweden.com/about/the-wild-animals> 04.09.2020.

POPIS PRILOGA

Popis slika:

Slika 1: Geografski položaj Švedske

Izvor: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=60070>, 04.09.2020.

Slika 2: Turistička regionalizacija Švedske

Izvor: https://www.researchgate.net/figure/Map-over-Sweden-with-its-three-main-regions-Goetaland-Svealand-and-Norrland-and-its_fig1_338694108, 26.08.2020.

Slika 3: Nacionalni parkovi Švedske

Izvor: <http://www.swedishepa.se/> 08.09.2020.

Slika 4: Nacionalni park Sarek

Izvor: <https://www.thousandwonders.net/photo/2531>, 26.08.2020.

Slika 5: Nacionalni park Abisko

Izvor: <https://cityseeker.com/kiruna/884055-abisko-national-park>, 26.08.2020.

Slika 6: Nacionalni park Kosterhavet

Izvor: <https://www.thousandwonders.net/Kosterhavet+National+Park>, 26.08.2020.

Slika 7: Ivanjska noć

Izvor: <https://visitsweden.com/what-to-do/culture-history-and-art/swedish-traditions/midsummer-tradition/midsummer/>, 26.08.2020.

Slika 8: Gamla Stan

Izvor: <https://nordicpoint.net/svedska/regije-i-gradovi/stockholm/>, 26.08.2020.

Slika 9: Liseberg zabavni park

Izvor: <https://www.liseberg.com/>, 26.08.2020.

Slika 10: Malmo

Izvor: <https://emaeducation2019.se/>, 26.08.2020.

Slika 11: Vrste kućica na drvetu

Izvor: <https://www.treehotel.se/en/> 26.08.2020.

Popis tablica:

Tablica 1: Prosječna maksimalna temperatura i prosječna ukupna količina padalina u Stockholmu po mjesecima

<https://worldweather.wmo.int/en/city.html?cityId=187>, 08.09.2020.

Tablica 2: Ukupan broj hotela, vikendica i hostela za mlade u 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019.

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/en/ssd/START_NV_NV1701_NV1701A/NV1701T12TotAr/table/tableViewLayout1/, 27.08.2020.

Tablica 3: Ukupan broj noćenja i udio noćenja stanovnika Švedske

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/en/ssd/START_NV_NV1701_NV1701A/NV1701T910Ar/table/tableViewLayout1/, 27.08.2020.

Tablica 4: Broj međunarodnih dolazaka od 2007. do 2018.

<https://tradingeconomics.com/sweden/international-tourism-number-of-arrivals-wb-data.html>,
08.09.2020

SAŽETAK

Ovaj rad se bavi proučavanjem i analiziranjem turističko – geografskih obilježja atrakcijske osnove Švedske. Švedska je mirna zemlja bez političkih sukoba, koja se nalazi na Skandinavskom poluotoku između Norveške i Finske. Dijeli se na tri glavne regije, Sjever, Jug i središnji dio. Prometno geografski položaj joj je izazovan zbog samog položaja zemlje. No, ipak razvija sve vrste prijevoza i drži do održivosti. Zemlja obiluje prirodnim atrakcijama kao što su jezera i nacionalni parkovi, no klima joj ne pogoduje razvoju turizma pa tako Švedska nema razvijen ljetni masovni turizam. Unatoč klimi, Švedska je iskoristila svoje potencijale i mane preobrazila u prednosti te razvila selektivne oblike turizma pa tako u zemlji ima za svakoga po nešto. Većina stanovnika se nalazi u tri najveća grada, Stockholmu, Gothenburgu i Malmu pa je ta jezerska regija i najposjećenija. Sjever joj obiluje šumama. Osim prirodnih atrakcija, središnji i južni dio Švedske obiluje i antropogenom atrakcijskom osnovom pa tako Švedska ima 15 mjesta pod zaštitom UNESCO-a. Može se reći da obiluje kulturnim znamenitostima. Također, od značaja za turizam su joj i manifestacije te muzeji. Od posebnih oblika turizma najrazvijeniji su joj urbani, kulturni, poslovni, ekoturizam, pustolovni, ruralni i zimski turizam, no ima potencijala i za razvoj ostalih posebnih oblika turizma. Švedska ima razvijen domaći turizam više nego međunarodni pa joj tako manji broj noćenja zauzimaju međunarodni turisti. Što se tiče međunarodnih dolazaka turista u zemlju, vidljivo je da je brojka u porastu. Švedskoj je turizam u razvoju iako joj nije glavni izvor prihoda.

SUMMARY

This paper deals with the study and analysis of the touristical and geographical features of atractional basis of Sweden. Sweden is a peaceful country without political conflicts, located on the Scandinavian Peninsula between Norway and Finland. It is divided into three main regions, North, South and Central region. Its traffic-geographical position is challenging due to the very position of the country itself. But it still develops all types of transportation and sticks to sustainability. The country is rich in natural attractions such as lakes and national parks, but its climate is not conducive to the development of tourism, so Sweden does not have developed summer mass tourism. Despite the climate, Sweden has used its potentials and transformed its shortcomings into advantages and developed selective forms of tourism, so there is something for everyone in the country. Most of the inhabitants are located in the three largest cities, Stockholm, Gothenburg and Malmö, so this lake region is the most visited. The north is rich in forests. In addition to natural attractions, the central and southern part of Sweden is rich in anthropogenic attractions, so Sweden has 15 places under UNESCO protection. It can be said to abound in cultural sights. Also important for tourism are its events and musems. Out of the selective forms of tourism, the most developed are urban, cultural, business, ecotourism, adventure, rural and winter tourism, but it also has the potential for the development of other selective forms of tourism. Sweden has developed domestic tourism more than international, so it has a smaller number of nights spent by international tourists. As for the international arrivals of tourists in the country, it is evident that the number is on the rise. Sweden has a developing tourism industry, although it is not its main source of income.